

NOORTE ELU

NR. 5

1927

„Kristuse ja koguduse eest” E. Usklikkude Noorte (uskude- vaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, Tehnika tn. 5—9
„Noorte Elu” — toimet. aadr.: Tallinna, Lisraeli tn. 12—6
„ ” — talituse ” ” Villardi tn. 7—1
„ ” — kirjad ” ” Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU” maksab aastas:

lihtpaberil postiga . 130 mk., postita . 120 mk.
heal ” ” . 200 ” ” . 190 ”
Välismaale lihtpaberil 180 ” healpaberil 250 ”

„Sina Jehoova, jääd igavesti, su sõna jääb kindlasti seisma taevas.”
Laul 119: 89.

Tsaar ja psalm.

Kui vene imperaator Aleksander I troonile astus, oli tema suures riigis väga vähe piibleid. Sel ajal vabanenud tähtsale kohale sinodis määras imperaator sinna oma lemmiku, vürst Golitsõn'i. Viimane keeldus seda vastuvõtmast, tähendades, et temal puudub usulistest küsimustest täieline mõistmine. Kuid imperaator ei võtnud tema keeldumist kuulda ja Golitsõn pidi selle koha vastu võtma. Omas esimeses jutujamises arhihiiskopiga palus vürst omale nimetada raamatut, mis võiks olla käsitluseks ristiusu määruste äraõppimiseks. Arhihiiskopp, vapustatud vürsti avalikult öeldud harimatusest, juhatas temale piibli, kui ainukese raamatu, millest leidub õige ristiusu mõistmine. „Siis pean ma ikkagi oma harimatuse juurde jääma, sest ma ei saa piiblit lugeda,” vastas vürst. — Aga arhihiiskopp jäi oma arvamisele. Vürstile tulid aegajalt arhihiiskopi sõnad meelde. Varsti ostiski ta omale piibli, ja hakkas salaja ja usinasti lugema. Kuid selle lugemise tagajärjed ei püsinud saladuses; kuigi vürst ei saanud kuulsaks kui „piiblitu-geja”, äratas tema elu tähelepanu ja pilkeid.

1812. aastal saabus Peterburi teade, Moskva linna vallutamiseks Napoleoni poolt. Pealinna elanikkude seas valitses paanika. Kõik pakkisid omad varandused ära ja valmistusid põgenemisele, sest oodati ka pealinna äravõtmist. Imperaator valmistas enast isiklikult oma vägede eesotsas vaenlast vastu võtta.

Ainult vürst Golitsõn ei teinud valmistusi põgenemiseks. Tema jäi rahulikult oma lossi ümberehitamise juurde. Sellest teatati imperaatorile lisandades, et Golitsõn olla äraandja ja nähtavasti vaenlasega ühes nõus. Vürst kutsuti imperaatori juurde. Viimane küsis: „Mida sa teed? Mis see tähendab? Kõik valmistavad põgenemisele ja sina parandad oma lossi?”

Vürst vastas: „Mina tunnen ennast siin väljaspool hädaohtu, nagu kõige kindlamas kohas, sest Jumal on mu kaitse!”

„Kust on sul see lootus? Mis tõi sind selle juurde?” küsis imperaator.

„Teie Kõrgus”, vastas Golitsõn, kes juba ammu tahtis temale tunnistada Jeesusest, „mina tunnen seda kindlust oma südames ja sain selle jumalikust raamatust.”

Seejuures võttis taskust väikese raamatu — see oli piibel, mida imperaator polnud kunagi näinud. Ta sirutas käe vastuvõtmiseks, kuid juhtus, et raamat põrandale kukkus ja avanes. Vürst tõstis piibli

üles, vaatas lahtiläinud kohta ja ütles: „Lubage mulle, Teie Kõrgus, lugeda seda kohta, mis lahti läks.”

See oli 91. laul.

„Oleks see Teie Kõrgusele soovilik varju leida selles hädaohutus kohas, selles tugevas päästetornis!” ütles vürst lugedes läbi terve laulu. Imperaator oli ilusatest sõnadest väga liigutatud. Väeosaad hakkasid juba linnast välja minema, ja imperaator pidi vana kombe järele, enne kui pealinna maha jätta, paluma peakirikus. Kui ta sisse astus, luges lossi vaimulik 91. laulu sisseastunu suureks imestuseks. Jumalateenistuse lõpul küsis Aleksander I vaimulikult, kas ta mitte vürstiga kokku ei rääkinud just selle 91. laulu suhtes. Kuid vaimulik usuteli, et mingisugust ettekirjutust vürstilt ei saanud.

Tsaar ruttas vägedele järgi ja hilja õhtul pärast väsitavat teekonda saatis ta polgu vaimuliku järele ja palus teda midagi sellest ilusast raamatust — piiblist ette lugeda. Raamatut lahti tehes ja teda veidi lehitedes, luges ta: „Kes Kõigekõrgema Jumala kaitsmise all elab ja alati Kõigekõrgema varju alla jääb...” See oli jälle 91. laul. „Pidage!” hüüdis tsaar, „kes käskis teid just seda salmi lugeda?”

„Ei keegi peale Jumala!” vastas vaimulik, „ma palusin Teda mulle juhatada Teile vastavat sõna ja mulle tuli meelde see laul. Imperaator oli väga vapustatud ja liigutatud, ja tundis, et Jumal temaga kõneleb. Sellest õhtust alates otsustas ta iga päev hommikuti ja õhtuti lugeda üht peatükki piiblist, mida pühalikult täitis surmani.

Hirmsad tagajärjed Napoleoni pealetungist on teada: Moskva muudeti oma elanikkude poolt tuhaks, uhkest prantsuse armeest sai surma 125.000 inimest, 123.000 hukkus külma, nälja ja haiguste tagajärjel; 190.000 oli vangid võetud.

Nii oli Jumal muutnud kõik oma tahtmise järele! Selle piiblisalmi mõju imperaatorile ei olnud mööduv, ta süda pööris tõesti Jumala poole. Sest ajast oli Jumala sõna tema igapäevaseks kaaslaseliseks, hingeliseks õpetajaks ja rõõmuks.

Vilhelm Alle ja Stephan Grellet, kaks jumalariigi töötajad, kellega tsaar tihti omad põlved nõtkutas palveks, on tõendanud tema suurest uuestisünnist, samuti kihutustöö katkestamine evangeeliumiusulistele ja monarhi täieline elumuudatus on küllaldased tunnistused selle mehe uuestisünnist närsimata seemnest — jumalasõnast.

Nii nagu vürst Golitsõn, kes hiljem Peterburi ja oma kõrge teenistuskoha maha jättis ja kaugele läks pimedaid kohti evangeeliumiga valgustama, nii ka Aleksander I leidis igavese elu jumalasõna lugemise läbi.

NOORTE ELU

EESTI USKLIKKUDE NOORTE CE LIIDU AJAKIRI

Nr. 5

Seitsmes aastakäik

1927

Darwin ja ristiusk.

Enamjagu inimestest ei tunne kuulsa loodusteadlase Karl Darwini isikut. Teavad taft vaid kaudseist allikaist, kuid kõige enam on lewinud arwamine, et oli Darwin Jumala, usu ja Kristuse eitaja.

Kuid mõningais ingliskeelseis ajalehis on ilmunud arwamisi ja meeldetuletusi Darwiniist, isikuilt, kes lähedalt on puutunud kokku kuulsa teadlasega, kui oli ta juba wiimaseis eluaastais. Ja need teated astuwad risti wastu arutamisele Darwini ateismist. Nende hulka kuulub ka tähtsa Inglise naiskristlase lady Hop'i kirjutis, ilmunud „Great Thoughts“is.

Oli suurepäraseist sügisilmadest, milliseid harwa wõime nautida Inglisemaal, kui mind kutsuti külastama kuulsat profesorit Karl Darwin'i. See oli mõni kuu enne tema surma. Haigus aheldas ta pea kõigeks ajaks jängi. Nii waatlesin teda, imestasin ta iludust — ja eriti just sel õhtul.

Ta istus jängis, rietatud pehmesse helepunasesse tikitud mantlisse.

Boolistukil patjades waatles ta kaugusse pillatud metsadele, põldudele, uputatud lahkuma päikese särawaske kiirtemerre. Ta suursugune otsaesine ja ilusad näojooned näisid särawat rahuldusest, kui astusin tupp.

Ta sirutas käe akna poole näidates imeilusat pilti kauguses; teies käes hoidis ta awatud piiblit, mida ta alati uuris.

„Mida loete nüüd?“ küsisin istudes ta kõrwale.

„Heebrealaste kirja,“ wastas ta, — „ikka weel Heebrea.

„Kuninglikuks raamatuks“ nimetan seda. Kas pole ta tõesti imeilus?“

Siis näidates sõrmega mõningaid salme hakkas ta seletama neid.

Ma tähendasin mõningaile waateile maailma loomise, ja suuruse kohta, mis on haaranud paljusid inimesi — kuid wastolulisi piibli efimeste lehekülgedega.

Ta näis väga rahutuna, närwiliselt hõõrus ta silmi ja sügawa kannatuse ilme tõusis ta näole.

„Ei olnud mul nooruses weel täielikku arusaamist oma ümbrusest ega õigeid waateid. Usetasin küsimusi, mõistatasin neid, kahtlesin ja kõikusin kõikide ees ja ütiski minu imestuseks haarasid mu ideed kõiki leegina. Inimesed tegid neist usu.“

Ta waikis hetkeks, kuid siis õelnud mõningaid lauseid „Jumala pühadusest“ ja „selle raamatu suurusest“ waadates piiblile, mida fogu aja kramplikult hoidis, jätkas ta:

— „Mul on suwimaja; sinna aeda wõib mahutada umbes kolmkümmend inimest. See on seal.“ Ja näitas lahtisele aknale. „Ma igatseksin väga, et teie seal peaksite koosoleku. Ma tean, et teie loete piiblit maal. Ma tahaksin, et homme pärast lõunat sinna kooneks kohalik teenijaskond, mõned rentnikud ja naabrid. Kas tahaksite neile kõnelda?“

„Millest peaksin siis kõnelema?“ küsisin.

„Jeesusest Kristusest“, wastas ta selgel ja wõidurõõmsal häälel, „ja päästmisest Temas. Kas pole see kõige ilusam teem? Ja ma paluksin, et teie nendega laulaksite ka mõningad waimulikud laulud. Te mängite ju taasa omal wäikesel mänguriistal, eks ole?“

Ei unusta ialgi rõõmsat ja elawat ilmet ta näol, kui ta seda ütles, lisades:

„Kui määrate koosoleku kell kolm, siis on see aken awatud, ja teadke, mina laulan teiega ühes.“

Do, kuis igatseksin maalida sellest toredast wanakesest pildi sel õhtul ühes iluga, mis ümbritses teda.

Tõlkinud H. K.

Kellel tellimisrahad õiendamata — tehke seda pea!

Egiptuse jalgpumbad.

Eeli Jokinen. Soome k. Viktor Verus.

Sest maa, kuhu sa tuled seda pärima, ei ole nii kui Egiptusmaa, kust teie olete välja tulnud, mis sa külvasid oma seemnega ja kastsid oma vaevaga nagu rohuaeda.

Vaid maa, kuhu teie lähete seda pärima, on mägine ja orune maa; ta joob vett taeva vihmast.

Maa, mis järele Jehoova, su Jumal kuulab; Jehoova, su Jumala silmad on alati seal peal aasta hakatusest aasta lõpetuseni (5. Moos. 11:10 -12.)

Jumala sulane Mooses on kogunud Iisraeli Araabia väljale. Jumal oli ilmutanud temale, et kõigest tema palveist hoolimata ei astu ta töötatud maale. Kuid ta nägi enese ees rahvast, kes pidi vallutama Kaananimaad. Neile tahtis ta veel kord rääkida. Ta kõneles nagu surija-isa lastega. Eelpool toodud kirjakohtade kohas on mõningaid lauseid sellest suurest kõnest, mis Mooses selle piiritultarmastavale rahvale ütles.

Ta tuletas neile meelde, et nad tulevad maale, kus puuduvad kõik Egiptuse vaevad. Jumal ei vii oma rahvast orjatööle. Raske jalgpumpade tarvitamine jääb ainult Egiptusse. Jehoova peab nüüd ise hoolt töötatud maa niisutamise pärast, mille tõttu kõik kunstlikud kastmisvaevad jäävad Egiptusse.

Nagu teada, ei niisuta sademed Egiptust. Maa saab oma niiskuse Niilusjõe tõusu tõttu. Sel puhul tõuseb vesi nõnda kõrgele, et katab suure maaala. Ent kui sarnast veetõusu ei sünni, ähvardab maad kadu ja näljahäda.

Parima vihmase ulatus küünib umbes kunstlikult niisutatava maaala suuruseni. Niilusjões või kustki allikast pumbatakse vesi nii kõrgele, kust juhitakse ta põldudele. Põllud on jagatud ruutudeks, millede äärtele on ehitatud kõrre-

vallid, et nelinurksele maaalale juhitud vesi püsiks seal. Nõnda oli sel ajal, kui Iisrael viibis Egiptuses orjatööle, ja nõnda püsib ta tänapäevgi. Vahe seisab vaid selles, et nüüd töötavad need pumbad aurujõul. Igalpool on tarvitusel hüdraulilised masinad kunstlikul niisutamisel. Ent Jumala rahva viibimisel Egiptuses ei olnud aurujõuga käivaid pumpe. Jalgadega pidi tallatama — tallatama hommikust õhtuni neid raskeid jalgpumpe. See oli kurnav orjatöö.

Nüüd ilmutas Jumal oma sulase kaudu, et seegi vaev jääb ainult Egiptusse. See maa, mille Jehoova annab omale rahvale, on mägine ja orune ning ta saab niisutust taevast.

Ennem pidi kunstlikult kõike kastma, kui taheti külvist saaki saada, ent nüüd hoolitseb Issand ise, sest tema silmad vaatlevad aina seda maad aasta alust aasta lõpuni.

Milline võimas näide ja õpetus meile, nüüdisaegsele jumalarahvale! On palju usklike, kes on tardunud nii oma jalgpumpade juurde, et unustavad peaaegu selle, mis on ülal nende õndsuse heaks tehtud. Kui nad suudavad rõõmustuda omist saavutustest, siis on nad õnnelikud. Ent kui tunded ja kõik head kujutelud enda usklikkusest on kadunud, on nad õnnetud. Nad elavad veel Egiptuse vaimus. Kaananimaa õhkkonnas elav hing näeb, et ta vähe saab toime vaimupõllul kunstliku jalgpumbaraabil. See maast ammutatud vesi ujutab

ainult üsna väikese maalapikese üle. Ent Jumalalt antav taevane sadu laialdub värskendavalt igale poole.

See tähendab seda, et usklik hing näeb õnnetustervikut selles töös, mis Jeesus tegi Kolgatal. Ta näeb, et ülal hoolitsetakse ta eest; sealt kastetakse ta põlde.

Haawatu Jeeriko teel.

P. Sinp.

Mis te vaatate ja imetlete haawatut inimest,
Kes eluteel maas ja wingerdab waludest?
Kui on süda ja wõite, siis aidate —
Ei ole, siis minge mööda — rutake!
Peitke ära oma silmad,
Need nii jäised külmad!
Jätke mind üksi mu muredes,
Laman maas oiates, suredes —
Kõik läewad mööda . . .
Kas kõik läewad mööda?
Igalühel on endaga tegemist,
Kellel aega aidata ligemist.
Kes tunneb Su walu ja häda?
Wast see, kes ise tunnud on seda:
Leised ei mõistagi Sind —
Neil pole tunnud põrgut rind.
Läewad halastage!
Kas ühtki ei aita?
Issand, kas Sinagi ei aidata taba?
Oled siis Sinagi mind jätnud maha
Sel pimedal tunnil?
Oigan, ahastan walude sunnil
Ja woolab südame weri —
Ah, see peidetud walude meri!
Samaria mees,
Walude mees!
Kes risti kord kandfid,
Elu me eest andfid —
Aitafid kõiki, kes palusid —
Lähene terowiferohuga!
Üksinda Sina wõid lohuta.
Sina mu walusid mõistad,
Wereft mind ülesse tõstad.

Kus on nüüd Egiptuse jalgpump? Kas oled palju temaga saavutanud? Ei nõnda midagi! Saatan paneks meeeldi sind veel Egiptuse jalgpumpa tallama ja kunstlikult vaimupõlde niisutama, kuid Issand ilmutab, et ta ise peab hoolt selle eest. Külva sina vaid usus ja Issand kastab. Tema veetagavarad on hulga suuremad, kui need, mis sina oma pumba abil võid maasügavusest üles tõsta. Uue maa mäerinnakul ei püsi sinu pumbatud vesi. Siis on sellised maaolud, et Jumala läkitatud õrn õh-

tusadu võib seda niisutada. Ära püüa oma veetõusu sinna juhtida; sellega vaid rikud Jumala viinamäe.

Sina püüad omal jõul paluda, kuid väsid ja rauged pea. Su palveelu vajab taevast kastet. Sina katsud olla oma ümbruskonnale eeskujulik ja arvad, et armastad vihamehi Jeesuse sõnade järele, kuid südames pole armastust. Seegi hoo- vab vaid ülalt Püha Vaimu kaudu sinu südamesse. Oota seni, kui langeb sade taevast su üle ja kastab sinu kuiva südamepõllu.

365 jutlust aastast.

P. S i n t.

Ta oli imeline mees. Iialgi ei tarvitanud ta oma jutluslike kirikuid ega kantsleid, waewalt oleks neid talle lubatudki; ei omanud isegi pastoridiplomit, millele nüüdsel ajal väga rõhku pannakse, seega ei kuulunud ta diplomeeritud ja ordineeritud pastorite seisuusse, küsitaw, kas oleks teda „wõhikjutlustajate“ nimekirja üles wõetud — ja ometi pidas ta aastast 365 jutlust.

Teda ei tunta kirikuajaloos mõnesuguse loitwa tähena, isegi ta kodumaal polnud ta nimi kuulus, ehkki pidas iga aasta nii suurt hulka jutlusi.

Ta ei olnud õppinud iialgi homileetikat, ei ilukõnelisi fraase, mis mõnele töölisele oleks mõistmatuks jäänud. Polnud ta istunud ka kuulsa Spurgeoni jalul jutlustamist õppimas ja ometi jutlustas ta väga selgelt — 365 jutlust aastast.

Kartuse ja wäristusega ta jutlustas, tundes oma jõuetust ja paludes jõudu Issandalt omale jutlustamiseks — seepärast omasid ta ta jutlused iseäralikku wäge, mis kõigi, isegi wastasemategi peale mõjusid.

Kes oli see salapärane jutlustaja?

Lihne wabrikutöölaine.

Igapäew töötas ta wabrikus nagu teisedki, teenides sellega oma igapäewast leiba ja elatades perekonda. Tal oli kõigi nende muredega wõitlemist, mis tänapäewane inimkond läbi elab ja ometi leidis ta aega nii suur hulk jutlusi welda. See näib saladusena.

Ta igapäewane elu oli siis jutlus — sõnadeta jutlus.

Nii jutlustas ta siis igapäew. Ta igapäewane elu andis selget tunnistust — sest see oli walguşelu. Ei olnud tal waja pikki kõnesid pidada Kristusest ja Jumala armastusest ning kõigist muist suurist piiblitõdedest — üldse rääkis ta wäga pisut ja ometi kõik mõistsid seda. Ta elas neile Kristuse elu.

Dma eluga ütles ta neile jutlust igalpool. Kui paljude õpetajate ja jutlustajate kohta maksab see kurbliit

soow — parem, et nad iialgi kantslist maha ei tulekski, sest igapäewasesse ellu tulles fikuwad nad selle kõik maha, mis nad kantslist jutlustades ehitanud — siis oli see tema juures teistti.

Ta tundis oma püha ülesannet ja jutlustas seepärast suure tõsidusega, kui see, kes peab wastust andma kõige eest. See püha tõsidus mõjus. Kuigi paljud teda wäliselt pilkasidki — sisemiselt austasid aga nad, soowides ise ka olla sarnasena. „Kui kõik kristlased nii elaksid kui tema — siis ufukid kõik, pööraks terve maailm,“ ütlesid nad tihti.

See oli ta sõnatu jutluste mõju.

Digust jutlustamiseks oli ta saanud ülalt kõrgeimast konfistoriumist, sellest, kes oli kord õelnud: „Teie olete maailma walguş.“ Ja sama taewast tulnud kuningaga jalul oli ta seda imelist jutlustamist õppinud. Ei olnud tarwis palju pead waewata ja ülikoolis käia, et selleks saada — ta oli sündinud selleks. Iga filmapilk seisis ta oma õpetaja juhatusel ja õhtuil oma päewasele jutlusele mõeldes näitas see talle kõik ettetulnud wead kätte, juhatusi andes, kuidas neist hoiduda. Nii polnud tal siis tarwis homileetikat õppida.

Ta waid jutlustas ja tegi seda alati — ometi mitte nii, et inimesed sellest oleksid tüdinud. Ta jutlustas ühesuguselt — wabrikus, kodus oma perekonna keskel, tänaval käies jne. Igaale poole wiis ta walguş ja päikespaistet.

Kui ma teda nägin, siis tundsin ma end nii wiletjana ta kõrwal. Kuigi mõnikord rohkem olen jutlustanud kui 365 korda aastast, siiski tundsin, et see weel midagi pole selle töö kõrwal, mida see lihtne mees oli teinud. Neil filmapilkudel oleksin tahtnud heita kõik kõnelemise ja oma filmad häbi pärast katta. Südamest aga on tõusnud kisedaw ohe Jumala poole: „Issand, aita mind oma eluga sinust tunnistada!“

Jah, Issand kingi meile sarnaseid jutlustajaid!

Pühad hetked.

(Löpe.)

„Mida ma iial unustada ei või, oli elamus ülempreestri õues, sel saatuslikul ööl... See ei unune“ — algas Peetrus, kuna ta nägu kurbtõsiseks muutus. „Ei või iialgi unustada, millist valu olen valmistanud oma Önnistegijale oma olekuga. Kui palju lootsin ma iseenese peale tihti nii murdmata, tihti aga ka nii arg olles. Kuidas vandusin

ma Talle Keetsemanis ja olin valmis Temaga ka surma minema ja ometi — salgasin samal ööl Teda kolm korda. Ja seal nägin ma Teda, — pea okaskrooniga kaetud, nägu täis sülge — waluliselt kurvalt vaatab Ta mu poole. Üht ainukestki sõna ei öelnud Ta. Oo, missugused olid need silmad! — Ei või neid kunagi unustada... Silmad täis

sügavat kahetsust minu pärast ja täis andeksandvat armastust!“

Ta vaikis silmapilguks sisemise liigutuse sunnil. Oli, nagu oleks ta praegu ülempreestri õues ja näeks Önnistegija silmi. Ta jätkas:

„Tuikudes läksin välja sellest hirmsast paigast, kus kolm korda pidin Teda salgama oma viletsa arguse pärast — ja ma ei võinud muud, kui nutta. See pilk oli mu südame sulatanud, enesetundmisele toonud. Pimedas öös valasin ma valusaid pisaraid iseenese pärast, palavaid kahetsuspisaraid . . .“

Vana Kristuse sõjamehe huuled värisevad. Pisarad voolavad üle kortsus palge halli habemesse ja kukuvad sealt maha. Silmad on tal maha löödud nagu häbi tundes oma teo üle.

„Ja, kuigi see valusaim mälestus on minevikust, siiski on ta mulle ka kalleimaks jäänud. Rohkem kui iialgi enne olen pärast seda õppinud tundma Issanda armastust enda vastu. Ta on mulle kõik armust andeks annud — tahaksin Teda seepärast ka surmani armastada . . . Ja see on mind madalaks teinud. Seal murdusin ma. Kui see mulle meelde tuleb, teeb see mind ikka alandlikuks ja ma ütlen: Issand, ma pole midagi väärt!“ lõpetab Peetrus vaikselt oma jutu.

Ka teised on liigutatud Peetruse jutustusest. See ei ole enam see endine upsakas, tormaja Peetrus, vaid kindel, alandlik Issanda sõjamees. Issand oli teda murdnud, alandusteed viinud ja võis nüüd önnistusega pruukida tuhandeile.

Väljas oli pimenenud. Süüdati lambid.

Pehme valgus virvendas toas. Nad olid koos nagu sel öhtul, kui Issand viimast korda nendega paasatalle sõi, enne kui kannatas.

„Nagu sel öhtul, mil ta ära anti, tundub praegu,“ jutustab Johannes. „Siis olime ka kõik koos. Tema, meie Õpetaja, meie keskel. Näeksin nagu praegu ta kurbtõsist nägu, kui rääkis meile oma kannatusi, viimaseid käske jagas ja meie eest palus. Kuuleksin nagu praegu Ta sõnu: üks teie seast annab mu ära . . . Tuleb veel meelde ärandja Juudase salakaval nägu, kellele ulatas palukese. Milline öndsus oli hingata sel öhtul Ta rinna naal! Kui armas oli panna sinna oma väsinud pea ja tunda Ta palavat armastust. Ikka tahaksin seal viibida. Oo, Jeesus, kui kallis oled Sa!“

Armastus säras ta palgeilt — vastusära Jumala igavesest armastusest. Nagu kuu oma valguse saab päikeselt, nii oli see jünger seda Issandalt saanud. Kogu ta olek oli pühitsetud ja andis tunnistust ühest lõpmata kallist hingest, kes lähemal seisnud oma Issandale kui muud.

Johannese järele jutustab Toomas:

„Ei või unustada üht elamust. See oli juba pärast Ta ülestõusu. Olime ju kõik Ta surma puhul kaotanud oma usu ja lootuse, olles hirmul ja kartusel. Siis aga tulid teated — Issand elab ja on üles tõusnud! Muidugi ei saanud seda kohe uskuda, mida ei näinud ise oma silmaga. Kuid Issand oli minugi vastu armuline, et järgmisel koos-

viibimisel, nagu mäletate, tohtisin Teda näha — oma ülestõusnud Õpetajat; näha Ta haavu kätes ja jalgades ning odapistet rinnus, mida oli saanud minu pattude pärast. Siis ei võinud ma enam uskumatuks jääda, vaid pidin ütleva: Minu Issand ja minu Jumal! Sest ajast õppisin ma uskuma nägema — sain õieti usklikuks . . .“ Ja tõesti näib endises uskumata Toomases nüüd hoopis teine olek — kõikumata usk oma ülestõusnud Önnistegijasse.

Nii jutustavad nad niisuguse südamliku elavusega, nagu oleks see alles praegu kõik nende elus juhtunud. Ja ometi on aastad sellest möödunud, aastad, kus elamustes Issand nägemata neile kallimaks ja suuremaks sai.

Apostel Paulus, kes on istunud sügavas mõttes juba tükk aega, algab nüüd. Veidi murelik ilme peegeldub ta näol.

„Mõtlesin praegu sellele, kui teie jutustasite, et ma väärt ei ole Tema omade hulgas, mina, kes ma olen olnud enne üks Tema ja Ta omaste tagakiusaja. Tunnen end suurimaks patlaseks ja vähimaks Ta lastest,“ seletab ta alandlikult.

Ka teiste meelde kerkivad ajad, mil vend Paulus veel uhke variser olles nende suurem vastane ja tagakiusaja oli. Vihas oli ta turtsunud nende vastu. Mitmed oli ta surma saatnud. Rõõmuga oli ta pealt vaadanud Tehvanuse surma, kui seda kivitati. Kuid Jumal oli sellegi pöörase variseri kätte saanud ja omaks ustavaks tööriistaks teinud. Saulusest oli saanud Paulus. Ja praegu ei tunne nad mingit hirmu ta ees.

„Valusa mälestusena on mul hinges ikka veel vend Tehvanuse surm. Näen teda veel paluvat kivirahe all, silmad imelises pühas säras taeva poole tõstetud. Oo, millal jõuan igavesse aega, et seal teda suudelda ja talt andeks paluda. Oo, mu vend Tehvanus!“ ohkas ta mantlihõlmaga pisaraid palgeilt pühkides.

Siis jätkas ta: „Kuid Jumal oli mind ära näinud oma tööriistaks. Ja nii juhtuski see auline tund mu elus, kus ma Issandaga kokku puutusin — Tamaskuse teel. Uued tapmismõtted kerkisid mu peas. Kuid seal pimestas mind jumalik taevane valgus ja ma nägin — nägin Issandat, keda senini olin taga kiusanud. Seal hüüdis Ta mind, seal langesin ma põrmu Ta jalule ja õppisin küsima Tema tahtmist. Valgus paistis sest ajast mu pimedasse hinge. Ma leidsin Tamaskuses päästmise. Kui suur oli Issanda armastus mu ühe ülema patlase vastu. Seepärast tahaksin rõõmuga Talle verepalka koguda, tundes sealjuures end kõigi võlglaste olevat. Rõõm täidab hinge kannatades Tema pärast. Milline rõõm oli see olla Vilipi vangihooones — verisekspeksetuna, jalad pakus, käed rauus ja kannatada tema nime pärast. Meie ei võinud vend Siilasega muud kui laulda ja kiita, et Issand mind väärt arvanud selleks. Ja praegugi asub mu hinges tunne, et midagi juhtub minuga, — tunne, et ma enam kaua teie keskel, vennad, ei ole, vaid et mind varsti teie keskel ära võetakse.“

Mitmed on mulle juba tee peal seda ennustanud. Tean, et juudid vihased on mu peale ja mind püüavad hukata. Rõõmuga lähen ma — Issanda eest olen ka valmis surema. Jääge aga kindlaks vennad, et meid Temast leitaks.“

„Kiidetud olgu meie Issand ja Õnnistegija, kes meid on lepitatud! Kiidetud olgu Jumal ja meie Isa, kes meid omas Pojas on armastanud! Au Pühale Vaimule!“ kostab ühine kiitus Issanda truuvide sõjameeste suust.

Elutormid ei olnud suutnud neid murda. Issand oli nendega. Rõõm Issandas täitis nende hingi, millist maailm ei tunnud. Ja Issanda armastus sundis neid tunnistama Temast, hoolimata raskustest ja tagakiusust. Nad ei võinud teisiti. Nad ei elanud enam enesele, vaid sellele, kes neid oli

surmani armastanud. Uut truudust vandusid nad oma Issandale palves.

Hilja ööni viibisid vennad virvendava tule valgusel koos õndsas osaduses. Siis lahkusid nad jälle südame armastuses üksteist kinnitades truuviks jääda Issandale surmani.

Nad asusid välja. Oli öö pime ja tormine. Vihma tuiskas neile vastu nägu. Tuul rebis nende mantleid.

Tuhandeis inimhingedes valitses veel pimedam öö. Seal ei olnud valgusel ruumi.

Nende hinges oli aga valge. Ja läbi öö samusid nad — vastu uutele suuremaile tormidele ja kannatustele, kuid — ka vastu tõusvale valgusele — jäädvale päikesele ja igavesele võidule.

P. Sink.

Kas on wastkohti piiblis?

Frithjof Hellmanni järel P. S.

B. — Tere! Siis kui viimati kohtasime teineteist, olen tõstiasjades kindlamaks muutunud, kuna ebakindlad asjad veel ebakindlamaks on mulle saanud. Kuidas on sinuga?

A. — Rahju küll — ei või öelda seda. Mulle tundub, kui oleks kõik kord üks segadus ja terve elu täis wastkohti.

käsitus, et need sugugi piiblist pole, vaid uskmatus ja kurjast inimsüdamest.

A. — Saan aru, et ikka ühtepuhku tahad alla kriipsutada, et minu teadmatus ja uskmatus toovad esile näilikke wastkohti, kuid mida ütled, näit. kahest järgmisest kirjakohast: „Kes üksi on see, kes ei võt jurrä, kes elab ühes valguses, kuhu ükski ei saa...“ —

Dr. Melita Marley
Ev. Kristl. Vabakogudusest.

Misjoni
väljale
rutatajad!

Leida Hammer
Tall. S. R. „C. E.“ Ühingust.

B. — Mõistan sind väga hästi, kuid see on vaid loomulik tagajärg sinu suhtumisest eluga ja eluõnaga, piibliga.

A. — No, mis on tõde? Ei leia seda sugugi piiblist, sest mulle näib see täis võimatust, wastkohti ja wigu!

B. — Ehk on sul tagamaraks wastkohti, millistest mõiksin sind välja aidata. Muidu on aga mu

1. Tim. 6: 16 ja „Issand on öelnud, et ta pidi elama suure pimeduses“ 1. Kun. 8: 12. Kas elab nüüd Jumal valguses või pimeduses?

B. — Kindel on, et Jumal elab valguses, kuid templi siseõnnistamisel Issand tahtis asuda pimeduses või pilwefambas, et seal ilmutada end rahwale. Ei ole wale ega vastu käiw wahest öelda: „Elan Helsingis“ ehk teine kord: „Elan Tallinnas“. Kui

keegi samal ajal mäidab elamat kahes kohas, oleks see wale. Kiri Timoteusele kirjutati aga umbes 1000 a. hiljem kui Kuningate raamat ja pole ju Jumal olenen ajast ja paigast.

A. — Pean järele andma, et ei ole mõelnud asja sellest küljest ja nüüd on siin see wastkoht selgunud, kuid teine on nii filmatorkam, et seda nii kergesti lahendada ei saa. Joh. 1:18 loeme: „Keegi ei ole tial Jumalat näinud“ ja 1. Moos. 32:31: „Olen näinud Jumalat palgest pälgesse.“

B. — Kui Abraham, Mooses ja Jakob puustusid kokku Jumalaga, s. o. nägid teda, siis ei mõinud nad näha teda seesugusena, kui ta omas termes olemises on, waid ta näitas end neile teatud nähtawal kujul. Me ütleme ka nägema päikest ja siiski teame, et me ei wõi näha päikest ta tõelises wäes ja suuruses. Näeme waid tuhmit ta kiiri, mis rändamad 20.888.000 penikoorma pikkuse teekonna ja siiski tundub meile, kui näeksimme päikest ennaft.

A. — Imestan tõepoolest sinu lihtsate ja mõistlikkude seletuste üle. Kui ja ei kaota waid kannatust, tahaksin heameelega jätkata ja kuulda, kuidas seletad ja teisi wastkohti.

B. — Armas sõber, ei nüüd seepärast minu wastused lõplikult seleta sinu küsimusi. Tahan waid kõigepealt kinnitada su tähelepanu kirjasse. Peab oskama lugeda dieti siuliselt, sest leidub tõepoolest palju walestimõistmist selles asjas.

A. — Ehk tahad weel aidata mind ühes raskuses. Saam. 1. 106:1 loeme: „Tänage Jehoowat, sest tema on hea“ ja Amos 3:6: „Kas sünnib õnnetus linnas, mis Jehoowa ei teaks?“

B. — Ei ole sugugi wastandlik kutsuda seda isa heaks, kes kord armastab, jälle kui tarmis on, karistab oma last. Hea walitsus kaitses seadusele aluwaid inimesi, kuna teisi paneb trellide tahta (Room. 2:1—11). Et Isrand on saatnud mingi kurja, tähendab — Ta on lubanud õnnetuft ja kurjust.

A. — Pean tunnistama, et oled dieti sellele küsimusele wastanud. Weel loen: „Israeli lõppemata jõud ei waheta ega kahetse mitte; sest ta pole inimene, et ta peaks kahetsema — 1. Saam. 15:29. Ometi üeldakse teises kohas Jer. 26:19 — „Jehoowa kahetse kurja pärast, mis ta nende wastu oli rääkinud.“

B. — Jumal on muutmatu. Tema iseloom on ikka seesama, ehkki Tema suhted inimeste wastu muutuvad nende muutumisel. Raudteejaam on aina oma kohal, kuid rongis sõitjale näib see liikumat. „Jumal ei kahetse“, s. o. Tema mõtted patu kohta ei muutu, kuid Tema suhe inimeste wastu muutub, kui see pöörab patu teelt. Kui see karistufe põhjus kaob, jätab Jumal ka ahwardamise ja seda siis seletatakse, nagu kahetseks Jumal. Geseek. 33:17—20.

A. — Urwan, et mitte kõik piiblis tõelisesuses pole nii mõimatu, kui see näib, kuid näit. luges: „Jumal ei pea lugu enam ühest inimesest kui teisest“ (Room. 2:11) ja taas: „Jehoowa waatas Abeli ja tema roahwri peale, aga Raini ja tema ohwri peale ei waadanud Ta mitte (1. Moos. 4:4—5); tundub siiski, kui peaks Jumal ühest enam lugu kui teisest.

B. — Kirjakohad, millistele põhjendad, ei ole wastolulised. Wastupidi ilmutawad nad Jumala õigustunnet ja olenematust. Inimese wälimuse järele waatamine awalub just selles, et näit. armustades isikut lastakse isiklikke põhjusti mõjuda ja karistatakse selle järele mitte ühesuguselt. Rahju küll, käitakse ümber wäes ja alamas astmes olewate inimestega wäga waljult, kuid Jumal ei tee nii. Rain ja ta ohwriand olid hirmsad asjad Jumala ees, sest et ta oli mitte õiges wahekorras Jumalaga ja wennaga. Tegude, mis küll näib hea olewat, oli paha, sest et süda oli täis wiha. Jumal maksab igaihele tema tegusid mõõda.

A. — Igal juhtumisel on järgnemad selgesti wastkohad: „Tema wiha on filmapilkamiseks“ (Laul 30:6) ja: „Minu wihatuli peab igawesti põlema“ Jer. 17:4.

B. — Jumala wiha põleb igawesti patu ja kurjuse wastu. Ometi on Jumala wiha waid filmapilkamiseks kahetsewa patlase wastu.

A. — Kas on Jumal käskinud tappa? 2. Moos. 20:13 keelab ta ja taas 2. Moos. 32:17 kähib ta seda teha.

B. — Peab eraldama üksiteisest need kaks mõistet: tapmine mõrtsukatööna ja karistus. Walitsus wõib olla sunnitud karistama kurjategijaid surmanuhtlusega, kuid ei wõi seepärast nimetada walitsust tapjaks. Julmalt wõib tunduda jaagida ära haige liige, kuid kui inimelu sellega päästetakse, on see heategu, hea inimkonnale, kui rikutud rahwas häwitatakse, et takistada kurjust teiste rahwaste külge hakkamast.

A. — Weel üks asi! Kas peab Jumal oma töotusi? Tootus Abrahamile oli: „Ja ma tahan sinule ja su soole pärast sind selle maa anda, kus sa wõõrana elad“ 1. Moos. 17:8 ja Ap. t. 7:5 saame üllatama teate: Ja ei annud temale seal sees pärandust, ei jalagi täit maad.“

B. — Jumal lubas Kaanani maa Abrahamile ja ta soole igaweseks päranduseks, kuid kuski ei lubata seda talle tema eluajal, waid ta järeletulijatele. Samati käsitasid ka esiwanemad seda. Heebr. 11:13 luges igawesest pärandusest, mõistame selgesti, et seal polnud küsimuses maapealne pärandus, mida ei wõida omandada igaweseks.

A. — Pean tunnistama, et oled rahuldawalt seletanud paljud küsimused. On siiski seal palju selliseid, millistele tänuks ootaksin seletust.

B. — Heameelega annan, mis ise olen Israndalt saanud. Seft kõik, mis enne on kirjutatud, on kirjutatud meile õpetuseks, et meil kannatuste ja kirja rõõmustuste läbi oleks lootust.

A. — Oled peaaegu rahuldawalt seletanud need wastkohad, millised minu meelest leiduwad Wanas Testamendis, kuid Uue Testamendi sõlmed on küll raskemad lahti päästa. Mis ütled näit. sellest, et jügreid keelati muretsemast kingi ja keppi (Matt. 10:9—10)? Teises kohas manitseti muretsema nii kingad kui kepp — Mark. 6:8—9.

B. — Matt. 10 peat. üeldakse, et ei pea m u =

retsema kingi ja keppe, s. o. nad ei pidanud raiskama aega nende muretsemisega, vaid kohe minema tööle, kuid Markus jutustab kuuendas peatükis, et Issand lubas neil, kellel juba warem oli, wõtta ainult kepp ligi ja sandalid, mitte kingad jalga.

A. — Matt. 19 : 28 näib, nagu oleks Juudas Iskaariot üks neist kaheteistkümnest, kes pidid aujärgedel istuma ja kohut mõistma Jisraeli suguharudele, sellest hoolimata, et ta oli kurat — Joh. 6 : 70—71.

B. — Esimeses ettetoodud kirjakohtadest ütleb Issand Jeesus: „Teie, kes teie minu järel olete käinud — saate,“ kuid just seepärast, et Juudas polnud tõsine Jeesuse järelkäija, ei kuulu ta nende hulka, kes peawad kohut mõistma Jisraeli kaheteistkümneme suguharu üle, sest wõeldakse: „Tema ameti saagu üks teine“ — Laul 109 : 8, ja see teine oli, nagu teame,

A. — Kas wõib inimene elada pattu tegemata?

B. — Kindlasti muidugi selle all arwad sõnu 1. Joh. 3 : 9: „Kes on Jumalast sündinud, ei tee pattu, ja ta ei wõi pattu teha,“ see tähendab, et usklik ei ela pattudes ja jumalakartmatuses, nii kui uutündi. Nimetada end patutuks, on wale (1. Joh. 1 : 8). Usklikul wõib olla pattu, s. o. kaldumust patule, kuid ta ei tarwitse „teha pattu“ — elada patufelt ja jumalakartmatult.

A. — Seda pole ma enne mõelnud.

B. — Pea meeles, et Jeesus „wõib täiesti päästa neid, kes Tema läbi tulewad Jumala juurde ja elab ikka seks, et Ta nende eest palub.“

A. — Mul on raske aru saada, et Kristus ütleb: „Kui keegi tuleb minu juurde ja ei wihska — see ei wõi olla minu jänger.“ Johannes ütleb: „Kes wenda wihskab, on tapja.“

Isa Schiefner
Tall. S. R. „C. E.“ Ühingust.

Misjoni
väljale
ruttajad!

Frieda Wehm
Tall. Saksa Os. „C. E.“ Ühingust.

ap. Paulus. Kui Jeesus oleks nimetanud Juudast nime poolt, siis oleks wastkoht selles, kuid praegusel juhusel seda pole.

A. — Kuidas saame kooskõlastada küsimust tulewast kohtust, kui Jeesus Joh. 5 : 24 ütleb usklikust, et „temal on igawene elu ja ei tule kohtu alla,“ kuna Paulus 2. Kor. 5 : 10 wäidab: „Sest meie peame kõik awalikuks saama Kristuse kohtujärje ees?“ See wastand on veel filmatorikawam Joh. 3 : 17; 12 : 47 wõrreldes Joh. 5 : 27 kui ka muude kirjakohtadega.

B. — Kõik usklikud erandita peawad ilmuma Kristuse kohtujärje ette, kus otsustatakse, kas nad on olnud Tema meele pärast (2. Kor. 5 : 9). Usklik ei tule selle kohtu alla, millele järgneb igawene surm, kuna ta on läinud surmast ellu, waid mõistetakse kohut selle truuduse ehk truudusetuse järele, mis ta on üles näidanud Jumala wastu.

B. — Wiha on maailma waim ja nimetatakse „limateoks“ (Kal. 5 : 20). Kuid kui Jeesus Luuk. 14. pt. tarwitab sõna „wihane“, siis märkame küll kõne ühendusest Jeesust tähendamata, et tuleb vähem armastada isa ja ema kui teda. Armastada Jeesust, kuid wihata isa ja ema tähendab: kui oleks walik küsimuses, siis walida Jeesust kõige pealt. Ehkki omamoodi Kristuse pärast wihkame isa ja ema, wõib teiselt poolt põlewa südamega neid armastada. Paulus pidas ka Kristuse waenlased oma waenlasteks (Room. 11 : 28.), kuid muidu aga armastas neid nii põlewalt, et walmis oli „ärakaotawaks saama oma wendade pärast,“ et neid aidata — Room. 9 : 3.

A. — Tundub nii imelise, et piibel niihästi ülistab (Sõp. s. 3 : 13) tarkust, kui ka põlgab seda (1. Kor. 1 : 19).

B. — Selles pole mingi wastkoht, sest eelmises

kirjakohas räägitakse tõeliselt ja järgnevas vaid wale tarkusest!

A. — Kuid ütle nüüd, kas on tõepoolest kuri-tegu kutsuda kedagi jõledaks? Kas pole Jeesus ise tarwitanud sedasama sõna?

B. — Matt. 5:22 ütleb Jeesus oma jüngritele, kes ütleb oma wenna le „jõle“, see on jne., kuid Luuka 11:40 kõneleb Jeesus warisertidele, tõe amalikkudele waenlastele ja pöörajatele, weldes:

„Te jõgedad“. Kui nimetab wenda jõledaks, siis tähendab see: sina Jumalata jätts. Sõna „raka“ tähendab wäärtuseta ja nõrka loomust, kuid „jõle“ tähendab waimlist, isegi igawest seisukorda ja mõistab inimehe hukatusse. Kõik oleneb ka meelelaadist, millises sõna tarwitatakse.

A. — Küll on piibli järel tähtis walwata oma sõnu.

B. — Kindlasti, sest sõnuist find õigeks ehk hukka mõistetakse (Matt. 12:37.) — Jumalaga!

Hans Nielsen Hauge.

(Katkend suure Norra äratusmehe eluloost.)

Oli kaunis kevadpäew enne jaanipäewa. Tune kihelkonna ja Kristiania linna wälis teed mööda astub üksik rändaja. Ta oli talupoja-rõivas, käes kepp ja kott seljas.

Ta astus ruttu, too mõned aastad üle kahekümne wana mees. Wahest astus ta lebama tee äärde, siis jätkas ta jälle õige nobedasti.

Ruttaja oli Hans Nielsen Hauge, kes oli teekonnal pealinna, et lasta oma raamatut trükkida. Kodust pääsmine oli olnud raske. Isa oli püüdnud teda tõsiselt asja järele mõelda ja ema oli nutnud, kuid Hans Hauge oli olnud omas kindel.

„Peab kuulma rohkem Jumalat kui inimesi,“ oli ta öelnud.

„Mine siis Jumala nimel,“ oli isa öelnud. Ja ema oli pannud teemoona kotti, ilma et oleks rohkem püüdnud wastuwäiteid teha. Ent kui ta oli jõudnud wäravani ja seda just awamas oli, jooksis Anna, õde, ta järele, Hansi käest kinni haarates oli ta waadanud kahwatuna ja kaastundlikuna ta otsa.

„Jumal olgu sinuga, Hans!“ oli ta sõnanud. „Mina palun iga õhtu, et sul läheks hästi.“ Ja sellest oli ta hing saanud erilist lohutust.

Seepärast olid tee läheduses olevad inimesed ta möödudes kuulnud laulu; ta oli laulnud olles rõõmsas meeleolus; ja murelisena olles oli ta laulnud, et saada meelt rõõmsaks.

Päew oli ilus ja päikespaistene ning ilm vaikne. Hauge tundis erilist rõõmu looduses ja erilist õnne omas südames, ükski tolmust maanteed käies. Tas tõusis igatsus tänada Jumalat ja paluda ta õnnistust teekonnale, ning enne kui ta ise teadiski, oli ta seisatunud, pannud käed risti ja palus nüüd kuuldawal häälel. Ta oli nii kiindunud palvesse, et ta ei märganudki, kuidas keegi mees — reisija, nagu temagi — tuli kõndides ja seisatus nüüd kuulama ja vaatama. Inimene, kes seisis kesk suurt maanteed ja palus käed risti üksi, oli ebaharilik ja kummaline nähtus.

Kui Hauge wiimaks langes põlvili, läks wõõras rändaja ta juurde ja pani käe ta õlale.

„Kas oled haige?“ küsis ta.

Hauge, kes oli sellest üllatatud, jättis pooleli palve ja tõusis üles.

„Ei,“ vastas ta muiates. „Mu ihu on päris terve, kuid hing küll tarwitseks parandust ühes kui teises.“

„Seda ma juba märkan,“ vastas wõõras. Ta uskus nähtavasti, et tal tegemist oli waimuhaige mehega.

„Ehk aga läheb sul samati kui minul,“ sõnas Hauge julgesti, „nimelt et tunned olevat haige Jumala ees?“ Mees ei wastanud. Nad läksid aeglaselt edasi.

„Oleks aeg sinulgi hakata paluma,“ lisas Hauge. „Ei keegi tea, millal tema aeg lõpeb, ja siis on see hilja.“

Mees raputas pead. „Sina ei peaks sarnasel kombel üksi teed käima, kuna ju oled haige.“

„Ega ma käigi üksi, Jumal on minuga.“ Teine waatas Hauget ja raputas jälle pead. „Sina oled ju arust ära,“ vastas ta.

Siis wakis Hauge ja natuke aega asusid sõnalt teed edasi. Viimaks seisatus Hauge. „Sina ehk oled siit kihelkonnast?“ küsis ta mehelt.

„Olen küll.“ „Oled vist talupoeg?“ — Hauge kõneles nagu hoolimatult. „Ja, seda küll.“ „Siis just kui minagi,“ sõnas Hauge.

Wõõras waatas teda, kuid ei öelnud midagi. Jälle astusid nad vaikides edasi.

„Sul ehk on talugi?“ küsis jälle Hauge. „On.“ Vastus tuli lühidalt ja kindlasti. „No, on sul siis palju hoolt.“ Wõõras waatas Hauget. „Jah, ongi.“

„Oras on õige hea tänavu,“ jätkas Hauge. „See, kellel on palju rukist maas, saab tublisti wilja.“ „Ega see just halb näi olevat.“ Ja jälle waatas wõõras Hauget.

„Loomatoit on ainagi kindel tänavu,“ ütles Hauge. „Seda saab niihästi head kui palju. Kuid vist oleks kõige mõistlikum seda nüüd ära koristada. Arwan, et pea tuleb sadu.“

„Olen seda juba teinud,“ ütles wõõras. „Ristikhein nõuab head kuivatamist“ lisas ta veel.

Hauge noogutas peaga. „Keegi ei peaks ristikheina üksi külvama,“ ütles ta. „Timut ja ristikhein annavad paremini wälja. Ning harilikult saab rohkem piimagi segaheinaga söötes.“

Wõõras waatas Hauget imestades.

„Või nii arwad?“ küsis wõõras. „Olen selles kindel,“ tõendas Hauge. „Seda ma olen kogenud juba paljude aastate jooksul.“

Wõõras mees wakis ja mõtles. No on see imeiline mees! Mõni silmapilk tagasi oli ta kui nõrgameelne ja nüüd räägib ta targemini kui paljud

teised üldse. Jutuajamine üha muutus elavamaks; see puudutas kõiki talupoja raskusi, kõiki ta raskeid töid ja muresid, ja Hans Nielsen Hauge oskas nii hästi kõigest sellest rääkida kui ka nõu anda.

„Küll see läheb, kui ainult kõige eest head hoolt kantakse,“ ütles ta viimati. „See on ainult kurb, et just siis kui inimene on märganud ja saanud kõigiti järjele, tuleb surm — ja siis ei ole inimesel mingit rõõmu kõigest sellest.“

Talumees seisatus ja vaatles teda. Ta näole ilmus imeline rahutu ilme, kuid ta ei öelnud midagi, vaid astus edasi. Hauge käis ta kõrval ja oli temagi vait. Nii käisid nad mitu minutit. Viimaks ütles Hauge: „Ja siis võib vaid üks asi aidata.“

Jälle seisatus talumees ja vaatles teda küsivalt.

„See oleneb sellest, kas on inimene töötanud omas hingeski samal kombel, et puhastada seda kividest ja umbrohust nii kui põldugi. Muidu igaüks teab, kuhu poole läheb.“

Võõras lõi silmad maha.

„Muidu kõigest tuleb ainult kurbloodist,“ lisas Hauge. „Kui hinges vaid võrsub kõik paha, siis lõikustulekul on järeldused halvad.“

Nad kõndisid üha edasi. Talumees astus vaikides teed. Silmapilgu pärast seisatus ta: „Kardan, et on umbrohtu igaühes,“ ütles ta pilku Hauge poole heites. „Nii ongi.“ „On võimatu saada seda sealt välja,“ ütles võõras tummalt oma ette vaadates.

„Kas tahaksid siis saada seda välja, kui võiksid?“

„Kes siis ei tahaks seda?“ vastas ta. „Kuid see on ju võimatu — ainagi mulle.“

Ta kõndis edasi, vaatas mõtteisse vajununa oma ette. Hauge käis kaasas. Ta silmad loitsid rõõmust.

„Sul on abi tarvis,“ ütles ta.

Talumees naeratas kurblikult.

„Ah abi või!“ hüüdis ta. „Ei selle jaoks ole mingit abi saada!“

Hauge kõndis ta kõrval.

„Minul on sõber, kellel on palju võimust,“ ütles ta; „ehk vast tema teaks nõu!“ Taaski vaatas talumees Hauge.

„Jumal,“ ütles Hauge, kelle sinised silmad särasid. Siis vaatas talupoeg alla.

„Või nii,“ sõnas ta. „See mees on väga kaugel.“

Hauge vaade soojenes, ta pani oma käe talumehe õlale.

„Ei sugugi,“ ütles ta ja ta hääles oli jõud. „Mina usun, et ta on õige lähedal!“

Talumees vaatas üles. „Millest sa võid seda uskuda?“ küsis ta.

„Sellest ometi, et tunnen end nii ütlemata õnelikuna ja nii vist on muidugi ka sinuga?“

Võõra suunurgad värisesid seal seistes. „Ei,“ kuuldus vastus. „Mu hinges tundub vaid valu.“

Hans Nielsen Hauge noogutas pead. „Nii peab asja seisukord olema. Jumal on hakanud kündma

su hinge. Samati sündis mulgi. Oli raske võitlus saada hing küntruks ja kivid ning umbrohi välja; kuid kui siis Jumal oli külvanud ja külv hakkas orastama — kui sa teaksid, millist rõõmu see tõi.“

Hans pidas ta käest kinni ja vaatas ta silmi. Teine vaatas alla ja vabastas natukehaaval Hauge käepigistusest.

„Võid nüüd mind jätta,“ ütles ta. „Mina ei räägi enam midagi.“

Ta ruttas edasiminekuks, nagu aga meelevõimusest kahvatu. Hans Nielsen Hauge jälgis talle vait olles; nii astusid nad edasi päikespaistel.

Vähe aja pärast seisatus talumees ühe värava juures.

„Siia lähen ma.“

„Või nii,“ ütles Hauge. „See on vist küll sinu talu?“

„Nii ongi,“ vastas see ja vaatas taluhoonete poole.

„No see on ju päris kaunis talu,“ ütles Hauge. „Selle omanikul peab hästi minema.“

„No, kuidagiviisi ka,“ vastas talumees käega värava võrust kinni hakates. Seal läks Hans Nielsen Hauge otsekohe ta juurde ja ulatas talle käe.

„Jumalaga, siis!“

„Jumalaga!“ ütles mees. „Ehk saame veel üksteisega kokku.“

„Jumal andku, et kohtaksime teineteist, kui ta meid siit ära kutsub. Siis oleksime kumbki õnelikud.“

Ta pööris, et minna. Seal aga laskis talumees väravast lahti ja tuli Hauge poole. „Mis pean ma tegema, et sinna pääseksin?“

Hauge naeratas ja pani käe mehe õlale: „Tule nüüd, nii saame mõelda abinõud selleks.“

Nad läksid seltis edasi. Talumees küsis ja Hauge vastas, ja mida kaugemale nad läksid, seda elavamaks muutus jutuajamine; üks talu teise järgi möödus märkamata, ikka selgemaks muutus tundmatu taluniku näoilme. Ta oli kohanud maailma imelisima mehega ja oli saanud puhangu seesugusest rõõmusest, millist ta varem ei olnud tunnudki, ega olnud teadnudki, et sarnast rõõmu maailmas ülepea olemas on.

Viimaks kui nad kaua olid rääkinud, käisid nad natuke aega üsna vaikselt. Siis otsekui ärgates leidis talumees, et oli terve penikoorma kodust läinud. „No juba nüüd aitab ka natuke!“ ütles ta.

Naeratas Hans Nielsen Hauge.

„Sellest nüüd näeme, kuidas läheb siis, kui meil on tegemist Jumalaga.“

Nad lahkusid ja Hauge pidi lubama astuda sisse talumehe juurde tagasi tülles.

„Saan siis näha, kui kaugelt oled jõudnud kündmises ja kividest puhastamises,“ ütles ta naljatades. „Ehk mul on siis kaasas külvi jaoks seemetki.“

Ja need kaks väikepõllumeest läksid kumbki oma teed.

4. C. E. Vaimulikust konverentsist.

Haapsalus 17., 18. ja 19. aprillil 1927. a.

Moto: Vaata, mina olen igapäev teie juures maailma otsani Matt. 28: 20.

Lähenedes pühi — löi lökkele ootus . . . Oli lubanud Isa meid ju koguda Haapsallu, oli lubanud koguda nüüd — kevadel . . . Leegitses rinnus ootus — uutele ilmustustele, uutele valgustustele, uutele armastustele meie auliselt Issandalt . . . Ootus — elada läbi päevi, mil aimame selgemalt igaviku suurt, lõpmata kooselu uues Jeruusalemmas. Lähenedes ärasõidupäeva — tuli ikka jälle kaasasõitjaid juurde küsimus huulil: „Kas saab veel?“ —

Vaikselt laupäeval kella 4 paiku oli koondunud ju enam jagu sõitjaid jama . . . Ruttu leiti meile määratud vagun ja pea nägime kaugenemas pealinnas. Vaid mõningad vaikselt palved Isale: „Õnnista mahajääjaid!“ —

Sõiduaeg veedeti juteldes, lauldes, lugedes, vast ka palveis . . . Huvitav pilk osutus hulgast õnnelikust, kes viibisid koos. Hiilis mõte lähedale südamele: Pea, pea jäämegi kokku — ja meie Issand on nähtavalt meie keskel.

Unustamatuks jäid simapilgudki Haapsalus — sealsete noorte tervitamisel — nii lihtne, soe, südamlük ja otsekohene nende tervitus, nende hool meie eest, nende alandlik ennastalgav teenimine . . . Vähe oli neid arviliselt, ja meid külalisi nii palju . . . Me Issand tasub . . . Nende igatsus, nende palve: et ei lahkuku keegi õnistusteta.

Nii koduselt kaisutas meid varsti, kui lahkunud jaamast, tööstuskooli suur mitmetoaline ruum; soe tee laual oli meile. Varsti puhkasime õlgedel. Öövaikus kuulutati kell 11—6.

Järgmistel päevadel olid kõned teemidele — alatul palvekoosolekuga kell 9.

Seisab ülemaaline C. E.-laste pere oma Issanda ees. Seisab põlvedel: mida küsime, igatseme, vajame — seda üldi: Püha Vaimu, valgustusi, õnnistusi siinviibijatele kui ka kojujäänuile — igale poole.

Ilus oli õpitund Maariana: Võisime vaadelda Kristust, oma Lunastajat, ajas ja igavikus.

Esimeseks teenib meid v. Tombo: „Kristus noorte seas.“ Muu seas ütles ta: Kristus on suur noorte sõber. Kristus on meie seas, Kristus igatseb, otsib noori. Ja on leidnud endale noori, kellele võib end ilmutada . . . Kuid on palju veel, kes ei mõista Teda. Palju teaduslikke noori, palju — kel hinges valitseb kunst, kirjandus — ei tunne meie Kristust. Raske on neile näidata, sest praegune ajavõim täis sädelevat, rahutult hiilgavat pealiskaudsust seob neid.

Kirjandus, kunst, teadus — sõnakõlksudena elab see vaid meie noorte hulgas kättesaamatuna igatsusena. Har-

va küünib üksiku nooreni sügav teadus, ülesehitav kirjandus, kunst . . . Mitmesugused ilmavaated, targutused: Sotsialism, ratsionalism, idealism — mõistusosus: antroposoofia, teosoofia j. m. rakendavad paljude noorte ihu, hinge, vaimu — veavad neid vaid ühest ümmikust teise, lahendamata hinges kiskendav janu Jumalaga lepituse järele . . .

Noored, — ainult Kristus lahendab teie elujana . . .

Ta toob: 1. päästmise, 2. pühitsuse . . . Asugem palvele meie hukkuvate, hukkuvate noorte eest. Jumal vastab tulega. Olgem valmis.

Teiseks ilmus meile Kristus patustesse seas — v. Sirotkini refereerides. Näeme Kristuse kahesugust olemist 1. Murdmata patustesse vastu on ta külm kohtunik, ehk küll neidki armastab, sest patustesse pärast jättis ta taeva au. 2. Murtud südamega patustesse vastu on ta sõbralik aitaja. Matt. 9:9—14. Annab käsu: käi minu järele. Armastuse käsk võibda ja patustesse jättis kõik oma endise elu ja oli päästetud. Ta igatses ju seda. Ja Jeesus näeb . . . Ta pakub ennast sõbraks. Kas aimad sa Jumala Poja sõbruse väärtust? Annab oma hinge saladused sulle — annab oma suure eeskuju — lubab võtta oma täisest ja meie kasvame Tema Tema sarnaseks . . .

Suure armastusega elas Kristus patustesse päästmiseks. Ta elu põhimõte oli: ilmutada Isa armastust. Kui läheneb Ta patustesse, siis teadis Ta, mis vastata neile: Teadlasele vastas Ta tema kohaselt, tõlnerile — tema kohaselt. Kristus laskus nendeni alla ja juhtis siis neid üles vaatama. Ei pöörnud ta nende tähelepanu mujale — päästmine oli Ta teem . . . Tahtmatult tõusid hinges pildid, kuis olin elanud, kõnelnud ma patustega . . . Õpetab meid meie Issand.

Joh. ev. 4. peatükk näitab, kuis läheneb Kristus patustesse. Salm 10 — Kristus äratab huvi elava vee järele. 15. salm — küsib juba patustesse: Anna . . . Suudame meiega seda, kui oleme täiesti surnud maailmale.

Suure tõsidusega, suure hoolega elas Kristus patustesse seas. Kui oli neis ärganud igatsusi, ei jätnud Ta järele, ei — siis vast oli Ta nende lähedal, kuni nad täiesti olid läbi tunginud . . . Vaadake Jeesusele!

Kristus oli patustesse eestkostja. Ta kaitses neid, kui tõusid tungivad surmavad pilgud nende poole. Seesama on Ta praegugi . . . Vaadake Jeesusele.

Kolmandaks õppisime tundma Kristust haigete seas v. Sarovi kõnes.

Jes. 53:4 ütleb, et on võtnud Kristus me haigused enesele . . .

Maailm on kui suur haigla — luge-matud taudid vaevavad inimest — kuulge, mis ütleb: Jes: 53:4 . . . Ka oma jüngerile andis Ta meelevalta terveks teha Matt. 10; Mark: 3. Luuk. 9.

Miks tegi Kristus nii?

1. Tal oli hale meel, sügav kaastunne kannatajate, rõhutute vastu. Matt. 14:14; Jak. 5:11. Heebr. 4:15.

2. Haigete tervestamine on osa lunastusest . . . Nimelt juhuseil, kus on haigus patu järeldus. Esimest korda esineb sõna valu 1. Moos. 3. — patu palk. 5. Moos. 28, 21, 22, 35, 60, 61 peatükkides näeme haigusi patu needmisena. 1. Moos. 20; 2. Saam. 25; Joh. 5:1—14; Matt. 9:1—7; 1. Kor. 11:29, 30; Hiibi 2:14; Ap. 7:10:38; Luuk. 13:16 kõnelevad kõik haigustest kui patu järeldustest . . . Kristus tuli lunastama patu needmisest. 1. Joh. 3.

Kuid on ka haigusi, mis muil põhjusil Isast läkitatakse. Siiski on vaid ainus arst Jehoova, 2. Moos. 15:26. Võime tarvitada küll inimarste ja arstideid, kuid ainult siis, kui Jumal lubab. Tema võib meid terveks teha ka ilma mingisuguse vahendita.

3. Tervestamine on Jumala au ilmutamine. Joh. 9:4; 11:3.

Kuidas tegi Kristus terveks?

Vahet teatati Talle haigusest. Vahet läheneb haigele ise. Ime sünnib siis, kui haige usub. Vahendina tarvitas Ta väga mitmesuguseid viise: puudutas, ütles, võidis mudaga j. n. e., olenedes iga üksiku haige seisukorras. On praegugi usklikke, kel and terveks teha. Kuid usupalve on kõigile kirjutatud, Jakob. 5:14 . . . Usaldame enam oma õnnistegijat!

Teisel päeval võisime jälle vaadelda oma Lunastajat.

Nüüd on juba tõmmatud koomale, sügavamale meie Lunastaja tegevusring, — P. Sink kõneles meile: Kristusest omaste seas. Kõne alul loeb Joh. 1:12. Meelevald on saada jumalalapseks kõigil, kes usuvad Kristusse, kõigil, kes usuvad Tema lunastustöösse. Kolgatal saame kas omakseks või vastaseks . . . Tõusis tasa tänupalve mäletades esimest palveheitlust Kristuse jalul, mil võisin elada läbi Joh. 1:12 . . . Siis tõi kõneleja pilte Iisraeli rahva kõrveteest — need kõnelevad Kristusest omaste keskel. Suuremad kannatused tabavad meie Lunastajat just siis. Ta armastab viibida nende keskel, igatseb elada nende südameis (Laul 132:13—16;

Õpet. s. 8:31—32; Joh. 13:1.) Kuid sageli jääb maksma kurb Joh. 1:11... Ta näeb et oled haige, vilets, armetu õpilane Talle, kuid seda hellemalt armastab Ta sind.

5. Moos. 32:10—12; 33:27 kõnelevad Ta tugevaist käevartest — kotkana kannab Ta. Laul 23 selgub hell hoolitsus; Heebr. 12:12 — Vaadake oma ülemsaatjale. Kuis vastav aga omaksed Kristuse andvale, hoolitsevale armastusele — vähe tänu — vaid nurin, külmus, vigadeotsimine... Omaelu lobbab esimesel kohal — ülejäänud silmapilgud ainult Jeesusele. Jes. 53. Nii lüüakse haavu, valmistatakse piinu, ülisuuri kannatusi. Ja Isand üjutab meid üle oma armastusavaldustega. Vaikselt küsib Ta: „Kas tunded mind, keda löid?“ — Ja vahest ei tunta Teda, vaid suuremana esineb nõudmine... Kristus on teotatud, sest usklikud teotavad. Kristuse ihu on lõhki kistud — ainult kannatusi?! —

Kurvalt otsib pilk andeksandmist, palub valgustust hing, et näeksin rohkem oma Lunastaja mõtmatut armastust.

Siis koguvad Kristuse ümber Ta vastased (Joh. 3:19). Neid on palju — Miks? Põhjusi palju:

1. Kristus asus truult oma ülesannete juurde.
 2. Ei mõistetud Teda. Mina olen ülalt, „teie alt“ — ütles Ta.
 3. Ta seisib töö eest. Tänaegi kogub vaenlasi, kui julged öelda tätt.
 4. Ta paljastab julge käega patu.
 5. Ta elas püha elu.
 6. Ei tuntud Tema tulemise tähtsust.
- Kuid ei kohutanud see Kristust. Ei kohutanud vaenlaste hulk. Vaikselt armastas Ta, et täita oma ülesannet... Ja Ta võitis. Viimne kangemgi vaenlane — surm — langes. Kui meid veel hirmutab vaenlane — teadke, ta on löödud...

Room. 5:10 kõneleb, et olime kõik ta vaenlased. Kuid võitis meidki Ta armastus hõõgub. Laskem end võita

enne, kui ilmub Ta vaenlastele vaenlasena. Oo hirmus on siis Jumala Poja viha. Hirmus elava Jumala kätte langeda — nii kõneles v. Sildos temale omapärasel elavusel.

Viimasena teenis meid v. B. Koljo „Kristus õndsate seas.“ Siin asub Kristus oma kuninglikule ametile. Õndsus algab juba all maa peal (Matt. 5:3—12). Õndsus, kui oleme puhastatud ja hoiame end puhtad. „Õndsad on need, kes puhtad südamest, sest nemad peavad Jumalat nägema... Mis hoiab meid aga sellises õndsas seisukorras. Kolos. 3:1—3 annab vastuse — varjulepandud elu Kristuses, kui on surnud meie mina, omaelu ja patt. Neid võib surmata ainult Kristus. Kui laseme end võita Temast, siis algab õnnis hingamine Kristuse kätel, Tema rinnal. Siis ei ela enam meie, vaid Kristus meis. Kristuse teise tulemiseni on see õndsus varjule pandud — kuid siis algab avalik, nähtav elamine Kristusega (1. Tess. 4:13—18; 1. Joh. 3:2).

Seal tasutakse töö, mida meie Lunastaja meie läbi on võinud teha — kui oleme olnud Ta vaikselt kutseile sõnakuulelikud, kui oleme annud Talle meelevalla endas. (2. Kor. 5:10; Room. 14:10, 11; Ilm. 20:12; 1. Kor. 3:8).

Kroonidega ehivad õndsaid. (Vilip. 4:1; 2. Tim. 4:8; Jakob. 1:12; Ilm. 2:10; 1. Peetr. 5:4.) Ja kõlab Talle kiituseks vägev laul (Ilm. 4:5) ja peigmees viib õndsas pruudi pulma. Kõik meelevald antakse üle Pojale, tapetud Tallele (Taan. 9:13, 14.), kes valitseb rahvaid ühes oma õndsaga tuhat aastat. Kristus kuningana on ilmutamas Isa au seni, kuni kõik antakse Isa kätte (1. Kor. 15:24—28)... Jäi igatus hinge valuline, mis paisus palveks, tänuks, et olen valitud õndsate hulka... Pea, pea tuleb mu Kuningas mu järel!...

Kiirelt lendas aeg. Pea oli jälle õhtu... Siis ruttasime uuesti lossiki-

rikusse, et hüüda hukkuvale Haapsalu noorsoole: Kristus armastab teid.

Pärastlõunatigi õppisime: esimesel päeval v. Singi refereerides C. E. põhimõtteid. Nii mõnda elulist, nii mitmele vajus valusalt püha Jumala sõrm... Teisel päeval võisime kuulda pühitsuskoosolekul Kristuse pühitsevast väest, tulest, mis süütab, ja kauem põlvedel seista Isa ees...

Liiga ruttu jõudis kolmas, viimane konverentsi päev. Enne lõunat viibisime peakoosolekul. Kuulsime tervitusi ühinguilt, aruandeid 1926. aasta tegevuse kohta. Nii palju on tänada. Suur Lunastaja on vastanud palveile, on siin seal ärkamisi olnud, on sügavamaile pühitsustasemele jõutud. Ees seisab aga tume aasta — kassa seisukord nõuab ususammu... meie armas õ. Ilse Laas ei suuda enam võtta reise ülemaalsi... Töötegijaid vähe. Kuid me astume Issanda käe kõrval. Ta lubab raskusi, kuid Tema peab võitma, nii kõlab üldiselt. Ja ehk nii mõnegi vaprast sõduri nägu ilmutab kurbust, särab siiski, südame põhjas: teeme, mis võime. Ja kui ka liitu endiste lahkunute asemele (v. Freiman, Peipmann, Reinvaldt) ainult kaks valida võisime (v. v. Espenberg Tallinna ja Koljo Tartu Saksa Osaduse C. E. Ühingu), siiski — me Issand on ligi, Tema toimib meie läbi.

Kella kuueks kogume viimasele koosolekule. Veel lühikesi järelehüüdeid, vaatlusi Jumala ees, veel viimaseid õnnistavaid armastushüüdeid. Õnnistegijalt ülemaalsele C. E. laste perele Haapsalus — siis lahkume ja hoiatavalt heliseb lõpuks läbi poolpimedas saali meeskoorilt: Oh valvake... Kanname tervitusi laiali... Lahkuja õ. Leida Hammer viib meid konverentsilt kaugele Inglismaalegi, kuhu sõidab ühes õ. Melita Marley'ga — ettevalmistusele misjonitööle.

Järgmisel hommikul kantakse koju meid... H. K.

Kaks miniatüüri.

Õhtused kõnelused.

Nüüd, mu õde, tule mu juurde. Tule istu mu lähedale, pane omad valged käed mu otsaesisele. Sest see on nii kuumav. Ja pane südamele omad käed, sest seal põletab. Oi kui valus mul on. Sa mõistad mind, võib-olla et mõistad mind rohkem kui ma ise ja mul on valus, et mõistad mind, sest sa kannatad mu valude pärast rohkem kui ma ise.

Ma olen nüüd jälle veidi haige, kõik mu füüsiline olemus põleb ja süda kuivab. Istu nüüd siin ja kuula mind, siis on mul kergem.

Näed sa noid punaseid ratsanikke, kuis nad kihutavad? Hobuseil lehvib lakk õhus ja nad hõljuvad hobuseil üles-alla. Nad paisuvad ja saavad kolossaalseiks, nende pead veripunaste mütsiga puudutavad põlevaid pilvi. Ah milline eriskummalised varjud on täna taeval. Vist on juba õdang? Jah, juba on õdang ja päike vajub alla. Ju õdang

ja vajub päike ja pilved on verised. Ah, päike on surnud! Õde, mu huuled värisevad, ma ei saa öelda seda viimast lauset. Päike on surnud ja pilved verised ja veriste pilvede vastu puutub punane kübar ja õndselt kõmiseb laotus.

Näed, sa, õde toda fantastilist imet? Ah, ma tean, et sa ei näe, ütled vaid muidu, tahad rahustada. Ah, ma mõistan toda eriskummalist ennustust. See täitub mu elus, jah, õde, ära rahusta mind.

Õhtu jõuab. Tuleb vist öö. Ära kata toda akent kinni, ma palun sind, võta veel kord eesriided aknalt. Lase, ma vaatan viimseid heitlusi taeval. Ah, kas ei hakka paistma juba tähed? Kas ei paista täna ühtki tähte? Kas ei tulegi tähti?

Ei tule!

Ah, mu silmad on juba haiged, ma ei või enam, ei või, sest täna ei tule taevale tähti, ei tule, sest

noid öid on ka, mil tähed ei paista. Kata nüüd aken kinni. Täna ei taha ma öist taevast enam vaadata, täna pole tähti.

Näed, sa, öde, noid haudu, seal tagapool, seal punaste pärnade all. On sügis ja pärnad on punased. On sügis ja too on värvind verega roheline lehestiku. Ei seal ole palju haudu — vaid mõned. Nood on äsjased. Liiv on veel värske — on veel peieliste jalajäljed liival.

Tead sa, öde, kes seal on maet? Olen ma sulle vaheti rääkind noist haudadest?

Kord nad elasid kõik ja olid rõõmsad, ent siis nad pidid surema. Ja sinna ma nad maha matsin, sinna pärnade alla. Oli sügis ja pärnade lehed punased. Puistasin kalmistule lilli. Tõin noid kaugelt. Vaevasin end, purustasin end. Vaata, omad käed ma olen haavand nende lilledele pärast, sest tahtsin, et oleksid haudad ilusad. Ma vaevlesin nende pärast öil ja päevil. Ent mu lilled ei kasvand. Ma noid istutasin, ent nemad surid. Oled sa näind närbuvaid lilli?

Ei, sa ei ole näind!

Siis sa ei tea, milline lein ja agoonia on nois. Oo, ei tea! Aga lilled surid. — Jälle värisen. Öues puhub tuul, on külm — öudne.

Ja nad ei seisnud haudades. Öil nad tulid ja piilusid ahas-tades mu uste ja aken-de taga. Nad ei tahtnud olla haudades, vaid mu juures. Ja uuesti ja uuesti matsin ma

noid nagu Hiina vanake muinasjutus, ja tõin lilli. Palju kordi nad tõusid, palju kordi noid matsin öhtu vereval paistel. Nüüd nad enam ei tule, nüüd nad puhkavad. Ent lilled ei hakand enam kasvama haudadel, sest oli sügis. Närbusid, vajasid longu ja lasksid maha öied. Pärnad ent kandsid omi lehti, nad ei lasknud langeda ühtki — päike vajas.

Näed sa haudu? Ah sa ei näe, oled õnnelik.

Mul on külm, öde. Vist on juba talv? Miks tuleb talv siis nii ruttu? Äsja oli ju veel kevad. Oi, mul on külm.

Ava kord aken. Tõsta mind nii, et võin vaadata välja. Jah, on öö, jah on külm ja külmal foonil sädelevad külmad tähed.

Jah, nüüd ma jään jälle rahule. Vist ei saa ma enam iialgi terveks ega näe enam noid tähti.

Jah nüüd jään vaikselt. Laula mulle vaikselt, üsna tasa sellest mehest, kes tuli kord taevast alla ja suri minu eest. Laula valges rõivas mehest,

kelle paremas käes on taevatähed. Laula, sest on siiski veel rahu ja vabadus olemas Tema man.

Laula üsna tasa. Täna ära mängi, sest tahan, et su käed oleksid mu kuumaval otsaesisel ja su rahustav hää üsna mu ligi. Ja siis saan ma jälle terveks, siis tuleb kevad ja õitsvad lilled...

Rannikult.

Mu sõber rääkis:

„Mu päevaraamatu vahel on palju pilte ja vanu kirju. Mõned noist on juba koltund, mõned äsja-sed.

Seal on ka üks pilt, millel naerateleb rõõmsalt üks laps, vast aastat 16 vana. Tal on õitsev nägu, rõõmsad, sädelevad silmad ja vallatud kähharjuksed. Too nägu on sümmeetriline ja kooskõlaline.

Igakord kui loen omi vanu mälestusi, vaatlen kaua toda pilti — ja olen kurb. Inimesed seda pilti ei näe, sest hoian nende silme eest seda, nad ei mõista ju mind, nagu nad kord ka teda ei mõistnud.

Ta oli mu sõber lapsepõlvest, olime seltsis mängind ja joosnud liivasel rannikul. Hiljem lahkusime.

Siis nägin teda ühel öhtul jälle. Tulin kaugelt rannikule kuunariil, hing täis muljeid ja mälestusi võõraist maist. Kohtasin teda rannikul, tuli rõõmus-telles vastu.

Ja siis jutustelin talle, kuis leidsin rahu oma hingele. Rääkisin imelise loo, mille elasin läbi omal reisul, rää-

kisin tormidest merel, ent suurimaist tormest hinges ja kuis seal tõusis üles mees, kel oli meelevald üle tormide.

Ta kuulas, suured pruunid silmad imestelles mu näkku kiindund. Kurbus värahteli suunurgis ja ta pisardus... „Nii noorelt juba lahkuda elamusist ja lõbudest,“ ütles kurvalt.

„Ja mida saavutad nendega?“ küsisin.

Ent ta vastas vaid katkendilisel; oli kurb, nuttis ja valul ei öelnud sõnagi.

Siis jooksis lõppeks minema mu juurest ikka piki randa edasi kui ehmund tormikajakas.

Ja siis ma enam ei näind teda.

Kui heiskasime purjed, et sõita ulgumerele, rääkis keegi sõbrust, madrus, kes löi lahti marsipurje, et Loki olla võtnud ühel öhtul paadi ja läind merele sõudma. Aga noored tüdrukud olla kõik sellised rumalad, et parem ärgu mitte mingugi merele. Ta polla tähele pannudki, et tõusvat torm,

Seft saadit kui . . .

Mu kõrwal käid, sul turbus suuris filmis,
Nii kaugeina su kõned kostwad nüüd.

Seft saadit kui mu rinnus otsus walmis
End anda Päästjale, mul hoopis teine püüd.

Nüüd sa ei mõista mind, nüüd nagu teine wari

Meid lahutab, ei tea, miiks on see nii?

Seft saadit armastus me wahel furi,

Seft saadit sõbrad olla me ei wõi.

Seft saadit kui mind wõitis risti ilu,

Tõin altarile maife tundmuse,

Oo, kui sa teats, siis jätaks patu wõlu

Ja Kolgatale wiiks ka sinu tee.

R. Sinit.

sõudnud hästi kaugele ja siis juhtund too õnnetus, et paat kapssliissand (see on selline meremehe sõna, mis tähendab sõiduki kummutumist) ja siis uppund tüdruk ka ära. Täna olla rannakaluritel matmine. Ütles nii, löi ise purjed lahti ja karjus:

„Heissop!“

Purjed tõusid ja laev lahkus sadamast.

Ja siis helisesid vanad palvela kellad haledalt üle tüüne vee.

See on lugu noorest tüdrukust, kes tahtis olla nooruses rõõmus.

Nii rääkis mu sõber ja vaatas kurvil silmil liivasele rannale.

Evald Mänd.

George Williams.

Kristlike Noormeeste Ühingu asutaja. V. Jõrni järele J. S.

4

Neist palvetundidest sündis esimene Kristlike Noormeeste Ühing Inglismaal. Seepärast ei ole see sugugi hea tundemärk, kui noormeeste ühingu palvetunnid ei avalda vähematki ligiõmbejõudu kaasliikmeile.

Palujate arv ei jäänud väikeseks. Need julged noored inimesed saavutasid ühe võidu teise järele. Nende arv kasvas, kuni tuba oli tungil täis noormehi. Ja kuidas palusid need mehed! Nii kohe kui Williams oli astunud ärril, hakkas ta iga amet-

Issand, tule maha ja luba mind nii kaua paluda, kuni olen võidu saanud!“ — Teisel päeval lisas ta ühe nime juurde ja nõnda kasvas nimestik iga nädalaga. Aasta lõpul kandis ta üheksa sõbra nimesse, kellede eest ta eriti oli Jumalat palunud ja kes nüüd „olid Kristuse vastu võtnud.“

23. detsembril 1844 mainib ta mõned noormehed, kellede eest ta palunud, ja 1. jaanuariks on kuus neist juba Jumala poole pöörnud.

Narva C.E. juuniorid.

venna eest üksikult paluma, ja V. Freese, üks esimestest ühingu liikmetest, jutustab, kuidas noor Williams kord ägedalt nuttes end voodisse viskas: ta süda oli mures ühe noormehe pärast, kes elas kaugelolevas maakonnas.

George Williams võitles palves terve südamega ühe hinge pärast, et teda võita Kristusele. Ta käis ainuõiget ja tagajärjekat Kristuse jüngril teed, millel võit saavutatakse. Tema päevaraamat teatab paljudest niisuguseist võitlusist. Kord kirjutab ta: „Issand on mind toas kinni pidanud ja mulle oli võimatu palves peatuda. Ma usun, Issand on mulle . . . (siin seisab kolm nime) annud. Oh

Mainitud palvekoosolekud kasvasid kiiresti arvu ja mõju poolest. Üks hing teise järele pööris ümber ja tuliste Issanda tööliste arv suurenes. Reedel 30. juunil 1843, nagu Williamsi päevaraamat teatab, peeti palvetund kell $\frac{1}{2}7$ — $\frac{1}{2}8$, ja kuu aega hiljem teatab ta, et 20 varahommikusest palvetunnist osa võtnud ja septembrikuus 25 kusagil teises ruumis piiblitundi pidanud.

Neid noormehi tutvustas Williams Charles Finney' raamatuga: „Ärkamiste viis ja komme“ ja tagajärg oli, et noored inimesed astusid süstemaatiliselt tegevusse.

Mr. Freese kirjutab sellest: „Meie majas tali-

tati järgmise plaani järele: Überpöörmata noormeeste arv tähendati üles ja jaotati ühingu liikmete vahel, et tuli iga liikme peale läbistikku viis hinge. Siin ei tehtud mingit vormilist otsust, aga iga liige tundis end kohustatud olevat iga parajat võimalust kasutada, et nende noorte inimestega armastuses mõni sõna vahetada ja tuliselt nende überpöörmise pärast paluda; ka mõjuda nende peale, et nad hakkavad käima palvekoosolekuil ja piiblitundidel ja pühapäeviti saatma meid meie jumalateenistustel.“

Tõesti, need noormehed lasksid seal oma valgust paista, kuhu Issand neid oli pannud. Ühel esimestest palvetundidest otsustasid nad, eriti paluda maja ärijuhi eest, kes oli hea ja haritud mees, aga ilma südameusundita. Williams kõneles mitu korda aga, ja mitmekuuse tõsise palumise järele rõõmustati väike karjuka teate läbi, et isand Hitchcock nende vaba misjoniseltsi presidendi kohustused enese peale võtab ja kõigiti tahab toetada.

Nõnda seisis 1843. aasta lõpul Williams ja ta sõbrad, kes olid alanud üksinda 1841. a., lugupeetud juhtidena liikumise eesotsas, mis oli haaranud terve äri — juhust noorima õpilaseni.

Vastastikune õpetusselts ja õitsev misjoniselts noormeeste tarvis mitme piibliklassiga andsid tunnistust muutusest väljapoole.

1843. aastani oli see liikumine jäänud ainult Hitchcock & Rogersi maja piiridesse, kus oli ka suure töö korda saatnud. Kas seda ei võiks ka üle kanda teistesse majadesse, küsisid noored inimesed.

Kord läks Williams üle Blackfriari silla, kus alati oli rahvatung. Tungivad inimhulgad, osalt väsinud äriabilised, kellede silmnäol seisis kirjutatud nende rahuvaene elu, liigutasid nagu alati noore George Williams'i südant ja ta avaldas oma sõpradele soovi, enda ühingu tegevust ka teiste äri-majade üle laiendada.

„Kui Jumal meid,“ ütles Williams, „on selles majas nõnda õnnistanud, miks ei peaks Ta andma igale majale niisuguse õnnistuse?“

Vastuseks sellele küsimusele oli „Kristlikkude Noormeeste Ühingu“ asutamine Londonis.

6. juunil 1844 olid kokku kogunud G. Williams'i väikesse magamiskambrisse 12 noormeest, kes olid senini mainitud viisil Jeesusele töötnud. Need otsustasid ühinguks organiseeruda ja seal kokkuseatud ülesküttes mitmesuguseile äridele Lon-

donis tähendatakse: „Võtta tarvitusele kõik meie võimuses seisvad abinõud, kasutaja terve energia töö- ja vabaajal meie Lunastaja riigi edendamiseks ja hingede päästmiseks.“ Seda pidasid nad enda kohuseks, millele peab alluma jumalalaps.

See oli ajalooline koosolek, kust tekkis terve kristliku maailma noormeeste sekka liikumine, mis 1905. a. maailma konverentsi juubelipidul enam kui 1000 saadikut 25 rahvusest ühendas, ja mida Sir George Williams tervitas Continentali hotellis. Kui palju palveid, tööd, usku, armastust, kannatust ja ohvrimeelt on peidetud neis aastais, mis seisavad mõlemate piirikivide vahel, on üles märkinud ainult see suur misjoniperemees, kes on igapäev oma tööliste juures.

Noormehe tuba jäi varsti liig väikeseks ja vahva palujate kari julges üürida toa 2¹/₂ marga eest nädalas. Siiski nõudis pea jälle ühingu kasvamine ja kosumine suuremat ja mugavamat ruumi, mida aga ei olnud kerge leida. Viimaks üüriti Radley hotellis suur tuba 7¹/₂ marga eest nädalas. See näis julgustükk olevat, ometi erutas usk armastust, kulusid kandma. Ühe pahega pidid noored inimesed korteri kauba juures leppima: nad ei tohtinud laulda. Ja mõningad ei või ette kujutada ühingu ilma lauluta. Aga need noormehed on viie aasta jooksul, mida nad seal tohtisid olla, palju õnnistusi maitsnud ja sealt ka palju õnnistusi välja minna lasknud.

Ühingu liikmeil ei olnud kokkutulemiseks muud eesmärki, kui kinnitada oma käsi tõsiseks tööks jumalariigis. Neid aeti palavast tungist kaalule panna südameverd Issanda Jeesuse eest. Ühingu nõu oli: „Tulge tööle, tehke midagi Kristuse eest!“

Ühe komiteeistungi protokolliraamatus seisab kirjutatud: „On olemas ainus suur eesmärk, noormehi õnnistegijale võita. Parandusasutused võivad tekkida ja kaduda; iga klassi ja seisuse noormeeste ühingud võivad omal ajal töötada, aga seltskondlikud nõuded vahelduvad aastaiga, ja ühingu seltskonna reformimiseks ei ole mingit olemasoluõigust silmapilgust, kui reformimine on lõppenud. Noormeeste kasuks tehtud töö ajalugu õpetab meile: Üski noormeeste heaks töötav ühing, kui kasulik ja tarviline ta omal ajal ka ei olnud, ei ole püsinud, ega püsi ka kauem, kui võrdlemisi piiratud ajajärgu, kui ta ei pea kindlasti silmas üht suurt eesmärki, noormehi Issandale Jeesusele võita.“ (Järgneb.)

Sispaania wennad.

D. Mico'i järele D. W.

Juan võttis wenna kitta walge käe oma kätte ja ütles: „Sa oled nii kahwatu ja tõjine, Karlos, warem kui olid Alfaalas. Miks mattud siia igawate munkade seffa?“ „Ka waiatuses tuleb wõidelda, Juan. Ma olen wäga õnnetu ja ka wäga õnnelik olnud; kuid sellest pärast, enne jutustamulle lähemat oma haawamist!“

„Ah, kuul riivas waid wähe konti, tubli arst seab mu warsti jälle korda. Onu-pojad soowitawad mulle osawat haawaarsti fennor Kristobal Lofaadat, kes rawitseb ka Gonsalvot.“

„Kuidas — ka Gonsalvot? Siin on ta end muutnud; loodan, et paremusele! Ta on õnnetum, kui teie arwate, ta libe-

ta teraw pilge tulewad rahutuist südameist; wõtaks Jumal talt ta koorma!“

Salajas tuletas Karlos fray Konstantiino raamatut meelde, mille ta onupoja raamatute wahel peitnud. Kas ehk mõjus see kaasa, et Gonsalvo otsustas Lofaada poole pöörda? Gonsalvo oli targem wendadest, wõib-olla mõistis ta arsti katefordset tähtsust, wõib-olla tutjus ta Lofaada seepärast, et teadis: Maria de Bohorques, tema salajane arwaliksetu, käis ka Lofaada loenguil. Wõib-olla — ja siin wä-

rihes ta arg süda — wõib-olla on mingi juhhus ta ees jaladiskatte tõstnud, mis warias paljude elu ja julgeoleku, ja siis: häda — häda! —

Karlos igaftes, kuid kartsis ta otjustawat kõnelust wenuaga. Ja seda nii pea ei tulnud, sest ikka saatsid Manuel ja Baltajar Zuani, ega olnud wendabel wõimalust segamata üksteisega rääkida.

Ja ometi pidi Karlos ruttama. Walgus, mis järas Jodro wendabel, ei wõinud warjule jääda; tuli pidi loitma ja paistma terwete ilmale, pimedus pidi taganema.

Peeti nõu, mõeldi, kaaluti.

Don Karlos, kui kihilaline floostriis, ei wõtnud wendade nõupidamistest oja, ometi teadis ta nende põhjust ja nende tulemustest teatati talle. Tema, harjunud, kiire mõtleja, mõistis: tord tõetundmisele jõudnud, ei wõi enam tagasi, wõib waid edasi! Altari- ja ohwritenistust kaotasid wäärtuse. Kristus oli ainus peljupaik, kõigi patuste päästja, kui nad lähenewad ristile tõsises patukahetsuses. Seda awalikult tunnistada tähendas San Jodro munkade tagasiuamist ja waewa; tus awanes tee, mis kindlustas julgeoleku?

Rahstuda floostriist, jätta maad ja warandused, otstida wõõrsil kaitset ja usuwabudust, — see oli ainus tee. Guamus pooldas seda otjust; mõned waid arwestasid raskuste ja hädaohutudega.

Dobates lõppotjust wiibis Don Karlos palawas palwes floostriaias. Ta üle jätendas päike, ta ümber särasid selged teemandid, mis karm halladõ nii ohtralt oli puistatud. Astus ta neile, nad purunesid; mõbbus ta neilt ettewaatlikult, siis neelas neid päike, — nii häwitab jumalik tõde kõik wale, ja puhtalt, suurelt ja selgelt jääb walgusmeri särama! Ta süda palus: julgust ja tõde kõigile, kes wõitlewad, Jumala halastust effiijale, ta abi neile, kes komistawad. Do, mitte nõrked wõitlustes, on ju maine wiletsus ajalik ja terge! —

Seal tuli Juan, rõõmus, täis elu, eba- harilikul ajal, et lahti olla tüütawast saatajast.

„Mulle näib, nagu poleks ma sind kuu näinud, wend; puista mulle täna oma süda wälja, Karlos, sind waewab midagi, ma näen seda. Oled ja kirikutenistustest tüdinud? Ma ei imesta; tule minuga, leiame sulle midagi muud! Sa ei pea ju preester olema, tee end wabaks ja rahulda omad igtahused! Wõi — ta naeris ja pani terwe käe wenna kaela ümber, — wõi koor- mawad sind wõlad? Siis olen mina ses süüdi, ma olen enam tarwitanud, kui warandus lubas. Kuid — pea päästi, wend, mis minu, on sinu, alati, ja sa tead ju, et sõjand tegi mu rikkaks.“

Don Karlos hingas sügawalt, tund oli tulnud.

„Ei midagi, sellist, wend,“ ütles ta õrnalt, „mul ei puindu midagi. Ei, ei, see on midagi, mispärast ja põlgab mind, mis aga õnnestab, rikkastab mind.“

„Õnnestab? — Su wälimus ei näita seda.“

„Tee õnnele wiib läbi raske wõitluse, Juan, mis ime, kui jääwad jäljed! — Rahtlustest ujule! Ma usun, kuid teistiti ja parem kui eme; siiski ei wõi ma preestrikuube wõtta. Katoliku usutunnistus on

mulle tühi foor, milles puudub tuum, — ma olen taganenu, — olen luterlane!“

Kui walgust tabatuna, warus Don Juan. „Kõik pühad, mis see tähendab?“ Raunge kajas ta hää; siis tuli jumawaitus. Sõdur pööris wennale selja, oma terawa mõdgaga löi ta lähemasje puutüwe. „Hugenott — protestant — fetser!“ — iga sõna saatis äge löök.

Nõrgas Karlojis tärkas enneolemata julgus. Ta astus wenna ette ja waatas talle silmi.

„Õõ mind, Juan, tee minuga, mis tahad, kuid räägi wähemalt. Uud ja, et ma poleks ju waremalt rääkinud, kuid ma warijefin wenna armastuse pärast?“

Seal pööris Juan end äkki, mõök langes ta käest. Heatahtlikult waatas ta wenna peale ja pigistas ta kätt nii tugewasti, et sõrmuse teraw teemant seda haawas ja werepijarad langesid maha: „Gas mõistab terwe ilam ju hukka, wend, mina mitte!“

Ei ütski hää seganud järgnewat pühaklikku waikust.

Wiimats õhtas Don Juan. „Mu wang, rüütel de Ramenais usub Jumalat, Jesandat Jeesust ja ta kannatamist; on see — sinu usk, Karlos?“

Don Karlos ütles apostliku usutunnistuse.

„Ja meie armas neitsi, püha jumal- emma?“

„Ta on õnnistatuim uaine, kuid ma ei waja ta eestpalwet. Ma hoian selle poole, kes on kõik õiges.“

„Ja ma uskuin, et neitsi austamine on sügawaima usutuunde awalbus,“ õhtas Don Juan, „olen waid ilmalaps, kuid see — ah, see on nii hinnus mõeldal! Küll olen näinud hugenottide leas õigeid inimesi, krahw Ramenais näiteks on aumees, kuigi ta ei austa meie usutombeid ja üt- leb, et meie kirik wajas põhjalikku uuendust. Sa ei aima Karlos, milline on maailm: peab tõesti hoidma, et ei tule mustad mõtted.“

Zuani wainuilmale ette terkis kohutaw pilt: inetus kahetsusknees nägi ta oma wenda tuleridale sammuwat, uue, igtahused piire eitawa usu ohwer! Kende puhas nimi määritud, tallis wend hukatud, — see lõhus ta südant!

„Seda oled ja ometi jalajas pidanud, Karlos?“ kaebas ta, „ega sugulased seft midagi tea?“

„Jaanawaitus! Ura muretse.“

„Kes mürgitas su nende fetserlikkude... Kuidas said ja selle uue õpetuse?“

Karlos jutustas testamendist, ent ei maininud Juliaani Hernandez'i.

„Muidugi wajak me kirik parandusi“, tõendas Don Juan, „aga — las aeg parandab, las leidumad seft kutsutud mehed. Müüd aga seda häbi! Ei, seft peab üle saama! Kas oled ja ta hädaohute filmas pidanud?“

Karlos tõstis käed kui paludes taewa poole. Müüd wast märkas Juan wigastust ta käel.

„Mis see on? — Weri? — Kas haawas sind Ramenais'i teemant?“

Karlos naeratas. „Usurüütli teemant? — Ma ei märganud haawa jällenägemisrõõmus. Wõib-olla mind ootawad suuremad haawad, ehk olen kannatustele kutsu-

tud. Jumal on jõuetuis wägew, ja ka mind wõib ta toetada.“

Juan ei mõistnud wenda, ometi waldas teda sügaw liigutus. Miks ei rahuldunud Karlos fray Konstantino kõnedes? Miks purustada tohe igtahused tõkkes ja kaitsewad tammid?

Südamlik oli wendade lahtumine floostri- warawas; weel korrafs pööris Don Juan tagasi ja ütles: „Me hoiame ühte terwe ilma küste, Karlos, ajas ja igtawitus!“ —

VI.

Kloostriwendade otjus oli tehtud. Nad tahtsid Jumala märguandmist oodata, teades, et Jumal neile wastab õigel ajal.

See otjus rõõmustas kõiki; wanemaid munki kõitis harjunus floostri külge, ja nad rõõmustusid, et põgenemise raskused jäid tulemata, nooremil ja targemil olid ausamad põhjused. Weel olenes rahu, mida maitsid Hispaania usklikud, iga liikme ette- waatusest ja waikimisest; ainus mõtlemata sõna wõis tule süüdata.

Mõök rippus ju peade kohal; walwamata liigutus oleks ta sealt alla toonud. Üks Lojaada koosolekuist oliawõija põgeneks, ja terwe fogu sattus tagaajajate kätte.

Kuivõrd suurema tähelepauu ei tõmbaks aga enesele asjaolu, kui korraga nähtawa wälise põhjusteta tühjeneks rikas flooster! Suurem hädaohut oli seft korrafs kõrwaldatud, ja Don Karlos hingas tergemalt. —

Don Juan ei leidnud nii pea rahu, torm oli teda rabanud.

Ta armastatud wend, akadeemilise haridusega, terawmeelne, kiire mõtleja, hülgaw, wõitew kõneleja, aus mõtteis ja töös, peaaegu ju preestriksisuses ja seepärast just isearaline uhkus kuulsale Alvarez de Menaya nimele, — kas peaks tema taganema, fetseriks saama?!

Wõimatu! Ta wiist ei mõistnud wenda, see ei wõi ju nii olla! Rahtlemata seftis ekkitus tema pool. Karlos oli nii wabalt, nii ausameelselt rääkinud, kuidas pidi tema, karm sõjamees sellist keelt mõistma? Kindlasti oli see weel sama puhas usk, mis lehwis nende ümber ju lapsepõlweas, ainult oli ta Zuaniile wõõrasse, akadeemilise wormi pandud. Sünnib ometi ilmas nii palju uut, imelik, kas peaks siis instemata, kui andekas Karlos on kutsutud katoliku kiriku reformijaks!

Ka Ramenais tegutses ja rääkis kui hea kristlane, oli aumees pealaeft jalatalani, ja ometi oli ta hugenott — fetser.

Tema, kastitiia rüütli, aadlikehe silmis ei olnud põlastawamat, hirmamat asja kui fetserlus, seal ühineid juudid, maurid, mustlased ja igtahused kobuta istud. Ei olnud see kristlase südametunnistus, mis oleks siin häält tõstnud, waid aadlikehe uhkus. Siiski Ramenais mõju oli mõneki asjas tunda. Oleds tal esimene usklikuna Juliaano Hernandez wastu tulnud, ta oleks põlastuiga talle selja pöörmud; seft aga mis ütles talle rüütel Ramenais, langes mõndagi sügawamale, kui ta aimas ja sundis Zuani järelemõtlemisele. —

Jumeline! Don Karlos tuli jälle Sevil- lasse ja leidis wenna wastuwõitlikumana endisest. (Järgneb.)

Siinjuures saadame Euroopa C. E. noorte konverentsi ühispalve kava, mis võeti vastu Euroopa C. E. noorsooühingute liidult hädavarivilisena silemisele ettevalmistusele. Palume igapäevasel vaitsel tunnil südamest kanda konverentsi Jumala ette.

Kohaliku komitee poolt Eugen Czmorek.

Dr. Aleksander Esja.

Mida tahame paluda?

Euroopa C. E. noorte palveained 5. Euroopa C. E. konverentsil Budapestis.

- Igal** Täname, et
Esmapäeval: Jumal C. E. liikumise Dr. Franz E. Clarf'i läbi äratas ja üle kogu maailma on lewitanud, et Jumal ilmatonverentsi 1926. a. Londonis õnnistas.
- Teisipäeval:** Jumal 4. Euroopa C. E. konverentsi 1924. a. Hamburgis õnnistas ja juurele 5. Euroopa C. E. konverentsile ettevalmistust j lubab.
- Reisnädalal:** Jumal Euroopa noorsoole C. E. liikumisega on kinkinud uue õnnistuskirika ühenduse.
- Neljapäeval:** Jumal on lewitanud meie liikumist wiimaseil aastail Suur-Britaania ja Jirimaal, Saksamaal wägewal kombel on laiendanud ja ta Austraalias teeb paljutõotawa alguse.
- Reedel:** Jumal nii mitmekesisel toetas wiimaseil aastaid Euroopa rahwaste hulgas wastatikuist mõistmist.
- Laupäeval:** Jumal meie on kinkinud kodaniku õiguse oma igaweses riigis ja meid hoiab oma armuwäes meie aulise pärimiseni.
- Pühapäeval:** Meie Isand on Jumal, kes palweid kuuleb, kes nõib anda üle kõigi meie palwete ja mõistmise. Olgu au Temale ühenduse eest, mis Kristuses Jeesuses on igal ajal igawikuist igawikuni.

- Palume, et**
- Jumal kingiks Dr. Franz E. Clarf'ile ja tema abikaasale veel paljudeks aastaks terweist ja rõõmuist kaastõbb ilmalitibus, ja Jumal õnnistaks ilmalitibu juhatast ja lubats teda laieneda ja jüweneda.
- Jumal kingiks taruist, silemisi jõudu ja armastust kõigile, kes mitmesuguseis mais konverentsi eeltõile kaaja aitawad. Et ta õnnistaks C. E. liikumist ja noorjugu Suur-Britaania ja Jirimaal.
- Jumal kingiks kõigile ettenähtud konverentsil kõnelejaile oma Püha Waimu, et walmistustid Tema; et Ta õnnistaks liikumist ja noorjugu Lääne-Euroopas (Hollandis, Prantsusmaal, Hispaanias, Portugaalias).
- Jumal täidaks kõiki konverentsi õsawõtjaid oma annete kül-lusega, et oleksid omis kohtades põlewad küünlad üffikult kui ta ühingus soolaks ja hupataignats. Jumal õnnistaks C. E. liikumist ja noorjugu Põhja-Euroopas (Norras, Rootsis, Soomes, Tõstis, Lätis, Leedus).
- Jumal hoiaks konverentsi wäliskäiku segamise eest, et silemine õnnistamine kuidagi ei kannataks tarwiliste wäliste korralduste all, ja et kogu konverents oleks Tema juure nime auks. Jumal õnnistaks C. E. näitust ja C. E. liikumist ja noorjugu Saksamaal. Jumal õnnistaks konverentsi kõigile õsawõtjajale muist usulisteist liikumistest ja selle läbi kingiks palju kaju ta nende ühin-guile ja ühendaks wemmalikus armastuses kõiki usklikke noorjoo organisaatioone, et õnnistaks C. E. liikumist ja noorjugu Kesk-Euroopas (Poolas, Tšehho-Slowakkias, Rumeenias, Jugoslaawias, Ungarias, Austraalias, Schweitsis).
- Jumal õnnistaks konverentsi läbi kõiki neid, kes teda ei tunne weel oma Isana Kristuses ja laiendaks oma riiti wäega. Ta juhtigu ja rajagu C. E. liikumise ka neis mais, kus leni weel ei ole wõi ainult nõrgalt elab (Taanis, Belgias, Itaalias, Bulgaarias, Kreekas, Türgis, Wenemaal).

Mõndasugust

Mis lapsed kinos näevad. Berni lin-nas oli 3300 õpilasest 2450 kinoskäijat. Teatud aja jooksul nägid nad:

- 1914 — riidlemist
- 1286 — mehe ja naise riidu
- 1350 — joobnut
- 1060 — petmist
- 1120 — abielurikkumist
- 1224 — inimeste mahalaskmist
- 1645 — röövimist
- 1179 — vargust
- 1171 — mõrtsukatööd
- 765 — enesetapmist.

Ju need nähtud midagi hinge järele ka jätaivad.

Armeenlastest. Noortürklaste häwi-tusvõitluse tagajärjed armeenlaste vastu on selged. 1.850.000 armeenlastest, kes elas enne sõda Türgis, on veel 70 kuni 80.000 Stambulis (Konstantinoopolis) ja 20—25.000 maal järele jäänud.

Umber 500.000 on põgenenud Me-sopotaamiasse, Kaukasusse, Süüriasse ja Balkaniriigesse, isegi Prantsusmaale, Ameerikasse.

Saksamisjon tundis enne sõda suurt huvi armeenlaste vastu, kuid pidi selle-

aegse tööpõllu kaotama; nüüd püü-takse Saksa Orientimisjoni kaudu tööd armeenlaste seas jälle alata ja vabas-tas 200 armeenia kristlast, keda sun-niti muhameedi usku.

Rahvakadust pärast suurt masside-tapmist kõnelevad endised linnad. Wan'is oli enne sõda 50.000 ja Vilajet Ván'is—350.000 elanikku—armeenlast, nüüd veel üksikud Armeenia käsitöö-lised Vilajetis. Diarbekir, Charput, Erzerum, Trapezunt — enne sõda 1.350.000 — nüüd veel 150.000 elan-ikku. — „Ev. Deutschlands“.

Revolutsioon ja ateism Venemaal. Selle kohta tähendas venelane prof. Marzinkovsky: Öhtumais on meil ate-ism enam teorias kui praktikas. Kuid venelased armastavad teooria prak-tikasse viia. Ja sellest teeb ta oma järeldusi: Kui pole Jumalat, siis on kõik lubatud. Tõuseb sest leek, mis kõik hävitab. Sihitus, jõuetus on selle tule tagajärg. Igal ajal tõusevad ate-ismi koletised: 470.000 last on prae-gu Venemaal järelevalveta, lapsed va-bast armastusest sündinud. 4000 —

14 aastast ema. Need viivad rahva surma. Rahvamajanduse ülesehitamine on võimatu, sest pole ametnikke, keda usaldada.

Kuid nüüd hakkab Venemaa nä-gema, et on kadunud poeg. Kuski pole tänapäev igatsus Jumala järele nii tugev kui Venemaal. Töötab vaba evangeeliline liikumine kahes pea vool-us: evang. kristlik ja baptistlik. Uus-sünd ja meelemuutus on põhitõingimusteks. Piiblist ükski otsivad nad vastu-si kõigile moodsaile arvustustele.

Enamjaolt on tegevad töölised ja talu-pojad. Siin leiab venelane, mis tal seni puudus, vabaduse, õigluse, elu.

Rooma siseministerium näeb noor-soo hädaohtu tantsupõrandais ja lõ-bustuskohtades ja käsutab sulgemise.

Kirjutab „Popolo di Roma“: On rumalus arvata, et tantsupõrandate sul-gemine võraste läbikäimisele takis-tusi toob. Ei too ju Rooma küllalisi mitte tantsupõrandad, vaid sootuks teised põhjused.

Misjoniväljale! Lahkudes omastest jättis Jeesus neile ülesande ja käsu: „Minge kõige maa- ilma ja kuulutage armuõpetust kõigele loomale.“ See oli misjonikäsk, see oli ta viimane soov siin maa peal. Need, kes seda kuulsid, täitsid selle, kuid ka praegu kõlab see käsk — ja praegugi kuulevad paljud seda ning teevad ka nii. Meil Eestis — on senini vähe hinnatud misjonitööd ja vähe ka selleks ohvreid toodud. Kuid viimasel ajal leiab see enam pinda. Tuntakse huvi selle vastu ja püütakse tegelikult toetada. Nii mõnigi noor süda on armastuses mittekristlaste vastu maha jätnud kodumaa ja sedasama tegid 23. aprillil kolm õde: Leida Hammer, Melita Marley ja Frieda Wehm — lahkudes laevaga Tallinnast. Suur hulk oli lahkujaid sadama saatma tulnud.

Kaks esimest sõitsid Inglismaale Egituse misjonile end ette valmistama, kuna viimane Saksamaale läks. Isa Schiefner — lahkus varem, minnes Saksamaale kooli.

Olgu õnnistatud teie väljaminek, kallid õed!

Noarootsi C. E. -lased pidasid 8. mail oma 7. aastapäeva. Ilusa ilma tõttu oli võimalus ka kaugemalt Lääne-Nigula vendadel ja õdedel sellest pidust osa võtma tulla — ja tulidki rohkearvuliselt. Muude külalistena viibisid aastapäeval P. Sink, Mädasson, Johanson ja Padrik Tallinnast. Suurem aastapäeva koosolek peeti kirikus, kus mitmed vennad kõnelesid ja laulis Noarootsi ühingu laulukoor. Valitses soe, südamluk vaim. Pärast lõunat oli kirikumõisas piiblitund 1. Kor. 13 — armastuse ülemlaulu üle, mille valgel igaüks sai võrrelda oma armastust. Enamasti kõik pidid õnnistatud pankrotid läbi elama, nähes oma armastuse puudust. Issand ise õnnistagu Noarootsi võitlejaid!

1. mail pühitses Tall. S. R. C. E. Ühing vaikselt oma 9. aastapäeva.

15. mail pidas Tall. S. R. C. E. noori suurema koosoleku J. Jaani alevis.

Tallinna Sin. Risti ja Vene C. E. ühing korraldasid 8. mail ühise lauluõhtu Lilienthali palvelas.

Viimsi-Mardu ühing pühitses oma 6. aastapäeva 15. mail. Osavõtt linlaste poolt oli elav — ligi 50 oli neid. Nende seas ka liidujuhataja. Koosolek peeti koolimajas, kus esines ka laulu- ning mängukoor. Soe ja südamluk oli koosviibimine.

Õnnistusvihmad on möödunud aastal Wiimsis sadanud — ühing on edasi läinud. Olgu enam ja rikkalikumalt õnnistatud uus aasta.

10. mail jõudis õde Ewa Wühner — viieaastase äraoleku järele Inglismaalt — Tallinna. Kodumaale jääb ta kuni sügiseni, et siis siit selt sis õe Aleksandra Liblikuga Egiptusse oma tööpõllule sõita. S. R. C. E. noored korraldasid kena vastuvõtte oma õele ühingu.

Viimasel C. E. liidujuhatuse koosolekul ametite jagamisel sai liidu kirjatoimetajaks E. Ader ja laekahoidjaks B. Espenberg. Palju armu vendadele nende töös!

Baptisti Noorsoo Seltside Ühisuse esimeest K. Kaupsi tabas raske löök: kaotas surma läbi oma armastatud abikaasa.

Südamest tunneme kaasa vennale ta kurvil hetkil.

Järgmises „Noorte Elu“ nr. ilmub paljudele tuntud laul „Säravaim täht“ ühes noodiga.

Viienda Euroopa C. E. liidu konverentsile, mis peetakse tänavu 8.—14. augustini Budapestis, sõidab Eesti C. E. liidu poolt V. Rakles. — Ühtlasi esineb ka Eesti Euroopa C. E. näitusel oma väljapanekuiga.

Narva Sinise Risti noored on niikaugemale jõudnud, et suutsid trükki lasta oma kirjandusliku albumi „Koidikul“. Mõndagi õnnestunut leidub selles kogutöös.

3. Rajariikide konverents korraldatakse Danzigis 29. juunist 3. juulini. Peateemiks on „Noorsoo jõuallikad“. Muu seas võtab osa Saksa C. E. liidu juhataja Schürmann. Eestist on minemas ka mitmed isikud. Reisukuludeks on tarvilik 8000 mk. raudteesõiduks; laevaga on reis odavam. Lähemaid teateid saab nelipühil, alliansskonverentsi ajal.

Tänavune usklike alliansskonverents peetakse samuti Tallinnas nelipühade ajal 5—7. juunini. Üldteemiks on: „Jumalarahvas teekonnal Egiptusest Kaanani“, mis jagub päevade järele alateemideks. Esimesel päeval käsitatakse: „Iisrael Egiptuses“, teisel — „Iisrael kõrves“ ja kolmandal — „Iisrael töötatud maal.“ Arvatavad kõnelejad oleksid: K. Kaups, H. Kokamägi, B. Koljo, J. Laar, K. L. Marley, H. D. Matson, A. Podin, J. Sirotkin, F. Tombo.

Ennelõunased koosolekud peetakse arvata- vasti eelmiste aastate eeskujul samuti „Grand-Marinas“, kuna pärastlõunased äratuskoosolekud Lilienthali palvelas.

Konverentsiks ilmub täpne kava — koosoleku kõneteemide, kõnelejate, aja ning ruumide kohta, mille omandamisega on võimaldatud paremini jälgida konverentsi käigule.

Ükski jumalalaps, kellel on tähtis usu- elu areng, ei peaks selt konverentsilt puuduma.

Briti ja väljamaa Piiblijelts

wajab tõsiusklikku, kehaliselt tugevat noormeest kol- portööri ehk rändava piiblimüüja tööksse, kes igatseb jumalajõuna kodumaa linnades ja küladest laiali laotada. Töö peab elutööks olema. Sooviavaldused palutakse saata Seltsi esindaja H. Kokamäele, Piibli- ladu Rataskaevu tn. nr. 4, Tallinna.

Kaanepilt: 4. C. E. Waimulikust konverentsist osa- võtjaid Haapsalu lossiaias. Foto Grünthal.

Jaapanis on nüüd 268 ühingut. Kuid Jaapan kuulub praegu veel paganatemaade liiki. Sekretäriks on v. Sawaya, ka juht on jaapanlane. Nende ajakiri ilmub pool jaapani keeli ja jaapani tähestikuga, pool inglise keeli.

Juutide sisserändamine väheneb. Kuna aastal 1925 läbistikku iga kuu peale 3000 kuni 4000 sisserändajat tuli oli 1926. a. aprillis — 1650, mais — 1750, juunis — 1500, juurde arvatud veel huvireisijad. Poolast tulevad juudid alustavad peajasjalikult äritegevust uuesti tärpanud linna. Tel Aivis, Jaffa juures, juudid teevad äri oma sisserändavate kaaslaste juures. Nii on linnajagused, kus 150 maja kohta 100 kauplust tuleb. Huvitavad on ka juutide kavatsused: suuremad tööstusettevõtteid Palestiinasse asutada, et tarvitada omamaalisi tööjõude.

Norras on seisukord väga raske. Pastor Klaeboe on praegu noorsootöö korraldaja. Tema teadete järele kannatas tunduvalt noortetöö 1918. aastast, kui tehti ühist tööd liberaalsete vaadete esindajaga. 1920. a. on piüüded pillatud ja tagasiläinud ühinguid koondata ja koguda. Kuid kergem näib olevat uusi ühinguid asutada, kui vanu elule kutsuda. Oslo's on nüüd 21 ühingu, Bergen'is 2; kogu Norras 26, kõik väga väikesed. Kuid noored on

jõulised ja vaatavad lootusrikkalt tulevikku.

Pühamaalt. Haifas on juba monda aega saksa noorsooühing, mille üle üks vend järgmist teatab: „Noorsooühing ei ole veel mitte Saksa Noorsooühingu liiduga ühendatud. Siin on kaks ühingu, üks tütarlaste ühing ja teine — noormeeste ühing. Tütarlaste ühingus on 16—18 liiget, suuremalt jaolt kõik jumalalapsed. Mõned liikmed on Saksamaalt siia tulnud, ja on siin kohased. Osalt on nad juba seal C. E. Noorsooühingu liikmed. Naisosakonna juhataja on öde De. F. M. B. ühingu, kes siin Karmeli misjonis töötab. Meie noormeeste ühingus on ainult 10 liiget. Siin on kaks saksa evangeeliumikogudust, koos käime iga neljateistkümnepäeva tagant. Usklikud mõlemast kogudusest tulevad iga nädalal üks kord koguduse tunniks minu vanemate majja kokku. Sellisesse tundi võivad ka C. E.-lased tulla. Noormeestel ja tütarlastel on iga nädal laulutund õpetaja majas, kus lõpuks õpetaja von Oertzen veel lühidalt räägib. Neil põhjustel ei tule meie noorsooühingud kokku iga pühapäev. Noorsooühingul on kaunis raske töö. Kolonistide hulgas valitseb üldine arvamine kõigi tõsiusklikude kohta. Kuid seda suurem rõõm

oli, kui mõlemad ühingud pikema ettevalmistuse järel 19. septembril noorsookonverentsi võisid pidada. Üks misjonär Sudan-Pionier misjonist, kes monda aega ühe laeva ehitamise pärast siin on — aitas meile kaasa. Põhjus selle Noorsookonverentsi pidamiseks andsid üliõpilased, kes oma puhkusaja siin mööda saatsid: Õpetaja Schneider'i pojad ja üks usuteaduse üliõpilane Schlesien'ist. Seda pühapeeti ühes suures aias, mille üle suur telk kaitseks oli tõmmatud. Suur hulk C. E.-lasi tulid Saksamaalt meid külastama ja igaüks rääkis 10—15 minutit noorsooühingu liikumisest, mida tema just tundma oli õppinud, näit.: piiblitundidest, Kristlik noormeeste ühingust, noorsooühingutest, sama õpetajatest ja akadeemikuist ja teistest. Teised rääkisid jalutuskäikudest ja puhkusaegadest, mida nemad kaasa tegid. Mõned värskendavad laulud kitarri saatel, üks ilus luuletus ja kaks kuni kolm lühikest kõnet täiendasid seda tervet konverentsi. Koigis kuuldus ikka jälle, et Jeesus üksi kõiki inimesi ja iseäranis noori täiesti õnnelikuks teeb.

Palestiinas ilmub nüüd 97 ajalehte ja ajakirja: 82 — heebrea-, 25 — araabia-, 8 — inglise-, 3 — juudi-, 3 — saksa-, 3 — prantsuse-, 1 — kreeka-, 1 — itaalia- ja 1 — hispaaniakeelset.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: W. Rakles. Toimetuse aadress: Tallinna, Iisraeli t. nr. 12—6.

Toimetuse poolt.

Käesoleva numbriga lõpeb esimehe poole aasta käit, tuleb waheaeg ilmumises — seft päikese valgust näeb järgmine number alles augustikuu. Kõigile lugejale ja sõpradele hüüab „Noorte Glu“ head suwe, head puhkust. Kui tuleb sügis, siis terwitame ehk jälle.

Palju tänu kõigile, kes waewa on näinud möödnud poolaastal „N. Glu“ kallal.

Kui midagi soovimisväärt asja on — kättesaamise, kui ka muu suhtes, siis teadustage seft kohe talitusele P o f t k a s t 284, T a l l i n n a.

Omalt poolt paneb ka „Noorte Glu“ neile südamele, kellel arwed diendamata — seda pea teha.

Iga-aastane Nelipühi alliantskonverents

peetakse tänawu Tallinnas 5.—7. juunini.

Maalt sisfõõitunud wõõrad, kellel Tallinnas korterit ei ole teada, tulgu estotsja „Sinise Risti“ ruumi Luise tän. 11, kus neid siis korteritesse juhataatakse. Igal tulijal olgu 3 päewa toit ja magamistekk linaga kaasas. Kus ruumis konverents peetakse, antakse edaspidi teada.

Südamest teretulemast

Alliantskomitee.

Kodumaale kutsutud liiget

Elmar Beiler'i

mälestab Tall. S. R. „C. E.“ Ühing.

Teen iga-
luguseid

kellasepatõid.

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitabes w. G. Henny.

Parim kingitus

on piibel, mida wõib annetada noorele kui wanale ja mis nüüd erilisel wõimaldatud wõit istunud wäikese taskupiibli laudu. Saadawal Briti- ja Wäljamaa Piibliteljalt Rataskaewu tän. 4, Tallinnas ja Kroonnaia tän. 11, Tartus.